

VESANTO

#SYDÄNMAA

TALOUSARVIO 2023

JA

TALOUSSUUNNITELMA

2023-2025

YLEISPERUSTELUT	4
2.1. Kuntastrategia ja sen välitavoitteet.....	5
2.2. Toimintaympäristö, taloudellinen kehitys, alijäämän kattaminen.....	8
2.3. Riskienhallinta ja keskeiset riskit	12
2.4. Kuntakonserni.....	13
2.5. Talousarvion rakenne, seuranta, sitovuus ja tilivelvolliset.....	15
2.6. Henkilöstösuunnitelma.....	17
KÄYTTÖTALOUS	19
3.1. Keskusvaalilautakunta	19
3.2. Tarkastuslautakunta	20
3.3. Kunnanhallitus	21
3.3.1. Yleishallinto	21
3.3.2. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	26
3.3.3. Työllisyyspalvelut.....	31
3.3.4. Vapaa-aikatoimi.....	32
3.3.5. Elinkeinotoimi	37
3.3.6. Maaseutuhallinto.....	38
3.4. Sivistyslautakunta	43
3.4.1. Varhaiskasvatus	43
3.4.2. Perusopetus	46
3.4.3. Lukio.....	49
3.4.4. Ruokapalvelut	52
3.4.5. Aikuiskoulutus.....	53
3.5. Ympäristötoimi	55
3.5.1. Rakennusvalvonta.....	55
3.5.2. Ympäristönsuojelu.....	56
3.5.3. Yksityistietoimi.....	58
3.5.4. Ympäristöterveydenhuolto.....	58
TULOSLASKELMA	60
Verotulot ja valtionosuudet.....	60
Tuloslaskelma	62
Ulkoinen tuloslaskelma.....	62
INVESTOINNIT	64
RAHOITUSLASKELMA	70
LIITTEET	71

1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Kuntien talous ja toiminta on murroksen edessä. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastuslaitoksen siirtäessä hyvinvointialueen vastuulle, kunnan taluspohja muuttuu olennaisesti. Veroprosenttia leikataan 12,64 prosenttia ja kunnan verotulot ovat vuonna 2023 4.044.000 euroa. Verotulot putoavat 2.939.000 euroa. Valtionosuuksia Vesannon kunta saa vuonna 2023 2.800.800 euroa, joka on 8.412.641 euroa vähemmän kuin vuonna 2022.

Kuluista jäävät pois sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastuslaitoksen kulut. Kuntiin jää sivistystoimi, elinvoimatyö ja infran kunnossapito ja rakentaminen, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä kuntademokratian turvaaminen ja kehittäminen.

Teemme ensimmäistä kertaa uudenlaista talousarviota tuleville kolmelle vuodelle. Olemme uusineet talousarviopohjan Kuntaliiton huhtikuussa 2022 antaman suosituksen mukaiseksi. Lisäksi olemme pyrkineet synkronoimaan hyvinvointisuunnitelmaa ja talousarviota yhteen.

Kuntastrategia päivitettiin keväällä 2022. Painopisteet tälle valtuustokaudelle ovat:

1. Vesannon lukion kehittäminen,
2. luonto vetovoimatekijänä, luovuuden ja hyvinvoinnin lähteenä,
3. yhteisöt ja verkostot voimavarana,
4. erilainen ja omanlainen Vesanto,
5. omavarainen Vesanto.

Talousarvion laadintaa ohjaavat strategian painopisteet sekä hyvinvointisuunnitelman tavoitteet.

Hyvinvointialueen rakentumisen rinnalla rakentuu myös toinen iso uudistus, TE-palvelu-uudistus. Työvoimapalvelut siirtyvät valtiolta kunnille. Lakiehdotuksen mukaan tavoittelemme 20 000 työssä käyvän alueita, jotka jatkossa järjestävät alueelleen työvoimapalvelut.

Muutokset eivät lopu tähän. Ukrainan sota jatkuu edelleen ja erilaiset talouspakotteet haastavat myös suomalaista yhteiskuntaa. Tuotannon raaka-aineista on pulaa, inflaatio nostaa hyödykkeiden hintoja ja sähkönhinnat nousevat ennätysmäisen korkealle. Kuntien varautumista on tehty jo alkuvuodesta 2022.

Venäjän ja Ukrainan välinen sota muutti Vesannon kunnan tilannetta niin, että osa kausityöläisinä toimineista ukrainalaisista ei päässyt palaamaan kotimaahansa. Kotouttaminen nousi jälleen ajankohtaiseksi aiheeksi sitten vuoden 2016 Syyrian sodan. Talousarviota laadittaessa Vesannolla on 30 ukrainalaista. Aikuisista suurin osa on lyhytaikaisissa työsuhteissa ja lapset käyvät koulua. Vuosi 2023 on Vesannolla systemaattisen kotouttamisen vuosi.

Uudistuksia ja muutoksia kuntatasolla ohjaa Vesannon kunnan strategia. Ennakoimme reagoinnin sijaan. Kuntarakenteen uusiminen aloitettiin alkuvuonna 2022. Pyrimme saamaan Vesannon kunnasta notkeasti toimivan ketterän kunnan, jossa kuntalaisten osallisuus on keskiössä. Pyrimme kaatamaan siiloja ja raja-aitoja eri toimialojen välillä, jotta saumaton kuntakehittäminen johtaisi elinvoimaiseen ja kiinnostavaan kuntaan.

Muutos on mahdollisuus!

Kunnanjohtaja Pia Harmokivi

YLEISPERUSTELUT

Vuoden 2023 talousarviota tarkastellaan tässä maailmantalouden, kansantalouden ja kuntatalouden näkökulmasta.

Kansantaloudessa sekä maailmantaloudessa kiihtyvä inflaatio hidastaa talouden kasvua. Kevät-talvella 2022 alkanut Venäjän hyökkäys Ukrainaan jatkuu yhä ja varjostaa talouden näkymiä. Euroalueen talous kärsii sodasta merkittävästi. Energiamarkkinat ovat epävakaassa tilassa. Mahdollisuus, että Suomi joutuu taantumaan eli tilanteeseen, jossa maan bruttokansantuote laskee kahtena peräkkäisenä vuosineljänneksenä, kasvaa sodan jatkuessa.

Suomen bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 1,1 prosenttia vuonna 2023 ja 1,3 prosenttia vuonna 2024. Talouden toipuessa koronasta ja sodasta kasvunäkymät jäävät kuitenkin vai-suiksi. Suomen tulisi kyetä kilpailemaan onnistuneesti investoinneista vertaisten joukossa. Vuoden 2023 ennusteessa oletetaan, että kesäkuussa 2022 asetetut talouspakotteet jäävät voimaan. Lisäksi oletetaan, ettei koronaepidemian leviämisen estämiseksi tehdä sellaisia rajoituksia, joilla olisi taloudellisia vaikutuksia.

Raaka-aineiden, elintarvikkeiden, tavaroiden ja palveluiden hinnat ovat nousussa johtuen pitkälti energian hinnan noususta. Työllisyyden kasvu oletetaan hidastuvan vuonna 2023. Tällä on suora vaikutus yksityisen kulutuksen hidastumiseen. Myös kuluttajien luottamus oman taloudenpitonsa edellytyksiin heikkenee. Inflaation kiihtyminen nostaa myös paineita ennakoitua suuremmille palkankorotuksille.

Koronavirusepidemian aiheuttama mittava julkisen talouden epätasapaino pieneni viime vuonna voimakkaasti. Julkinen talous jatkaa vahvistumista tänä vuonna. Julkisen talouden vahvistumista siivittävät verotulojen ripeä kasvu. Julkisen talouden vahvistuminen pysähtyy kuitenkin ensi vuoteen, minkä jälkeen alijäämä alkaa kasvaa, kun talouden kasvu hidastuu.

Julkinen velkasuhde pysyy kutakuinkin ennallaan vuosina 2022–2023. Velkasuhteen väliaikaiseen tasaantumiseen vaikuttaa alijäämien pieneneminen ja erityisen suotuisa nimellisen bkt:n kasvu. Kun nimellisen bkt:n kasvu hidastuu ja valtionhallinnon, paikallishallinnon ja hyvinvointialueiden yhteenlaskettu alijäämä pysyy mittavana, velkasuhde alkaa kasvaa uudelleen. Kasvavat velanhoitokulut ovat pois muusta julkisesta rahankäytöstä ja kaventavat julkisen talouden ennestäänkin niukkoja puskureita. (Valtiovarainministeriö 2022.)

Kuntatalouden tila on vahvistunut viime vuosina merkittävästi ripeän koronaelpymisen ja kunnille myönnettyjen valtion koronatukien vuoksi. Vahvoja kuntien tilinpäätöstietoja vuosilta 2020–2021 varjostaa kuitenkin jo tieto, että taloutta viime vuosina pönkittäneet tekijät ovat väistymässä nopeasti.

Kunnat ovat historiallisesti suuren muutoksen edessä. Sote-uudistus on saavuttamassa maalinsa ja hyvinvointialueet syntyvät 1.1.2023 (Laki hyvinvointialueista 611/2021). Tällä on merkittävä muutos kuntien talouteen. Vuonna 2024 tuleva TE-palvelu-uudistuksen tarkoitus on siirtää työllisyyden hoito valtiolta kuntien yhteisalueiden vastuulle (Lakiluonnos TE-palvelut 2024-uudistuksesta).

Euroopassa käytävä sota, hintojen, kustannusten ja korkojen vauhdikas nousu sekä ekonomistien väläyttelevä talouskasvun nopea hidastumisen riski tulevat väistämättä välittymään kuntatalouden tilaan tulevina vuosina. Epävarmuus tulevasta, koronapandemian jatkuminen, odotettua kalliimpi palkkaratkaisu sekä lähestyvä sote-uudistus aiheuttavat epävarmuutta kuntaennusteiden tekijöille. Positiivisena näkymänä on erinomaisena pysynyt työllisyyskehitys ja siihen liittyvä kunnallisverojen kasvu. Työllisyyden heikentyessä myös veropohja heikkenee. Veroennusteiden laatiminen on haastavaa monien epävarmuustekijöiden vuoksi. Lukuisista epävarmuuksista huolimatta tuore kuntatalouden ennuste varsin vahva.

Ennustevuosiin kohdistuu kuitenkin paitsi lukuisia epävarmuuksia myös joitain kertaluonteisia, tulosta parantavia poikkeustekijöitä. Yksi on sote-uudistuksen muutosajankohdan veroperustemuutoksiin liittyvä, kuntien verotuloja jälkikäteen 2023–2024 kasvattava verohäntä. Se syntyy, kun osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuloista tilittyy vuodelle 2023 vanhojen veroprosenttien ja jako-osuuksien mukaan. Kuntatalouden tilaa voivat kertaluonteisesti kaunistaa myös toimintojen yhtiöittämiset ja omaisuuden myynnit.

Suuret kuntatalouden muutokset ja kertaluonteiset tekijät eivät saa peittää alleen kuntatalouden ja julkisen talouden todellista tilaa. Monien yhteiskunnallisten vahvuuksien ohella Suomen julkinen talous rakentuu loppujen lopuksi vaimeasti kehittyvälle talouskasvulle, ikääntyvälle väestölle ja laskevalle osaamistasolle. Katse kannattaakin suunnata vuoteen 2024 ja siitä eteenpäin, jotta kuntatalouden todellisen tilan näkee tarkemmin. (Pääekonomisti Minna Punakallio 6/2022.)

Pohjois-Savon maakunnan vuoden 2022 vahvan kasvun luvut taittuvat 2023. Haasteita ennakoidaan olevan niin energian hinnassa, kuluttajahinnoissa, materiaalien saatavuudessa, yritysten investointihalukkuudessa kuin työvoiman saatavuudessa. (Pohjois-Savon Liitto 27.10.2022.)

2.1. Kuntastrategia ja sen välitavoitteet

Kuntalain 2015/410 mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Koko kuntakonsernin strateginen johtaminen konkretisoituu kuntastrategiassa, tavoitteissa ja niiden toteutuksessa, jotka ilmaistaan selkeästi talousarviossa – ja suunnitelmassa. Tavoitteiden toteutumista seurataan ja niiden tuloksellisuutta arvioidaan säännöllisesti.

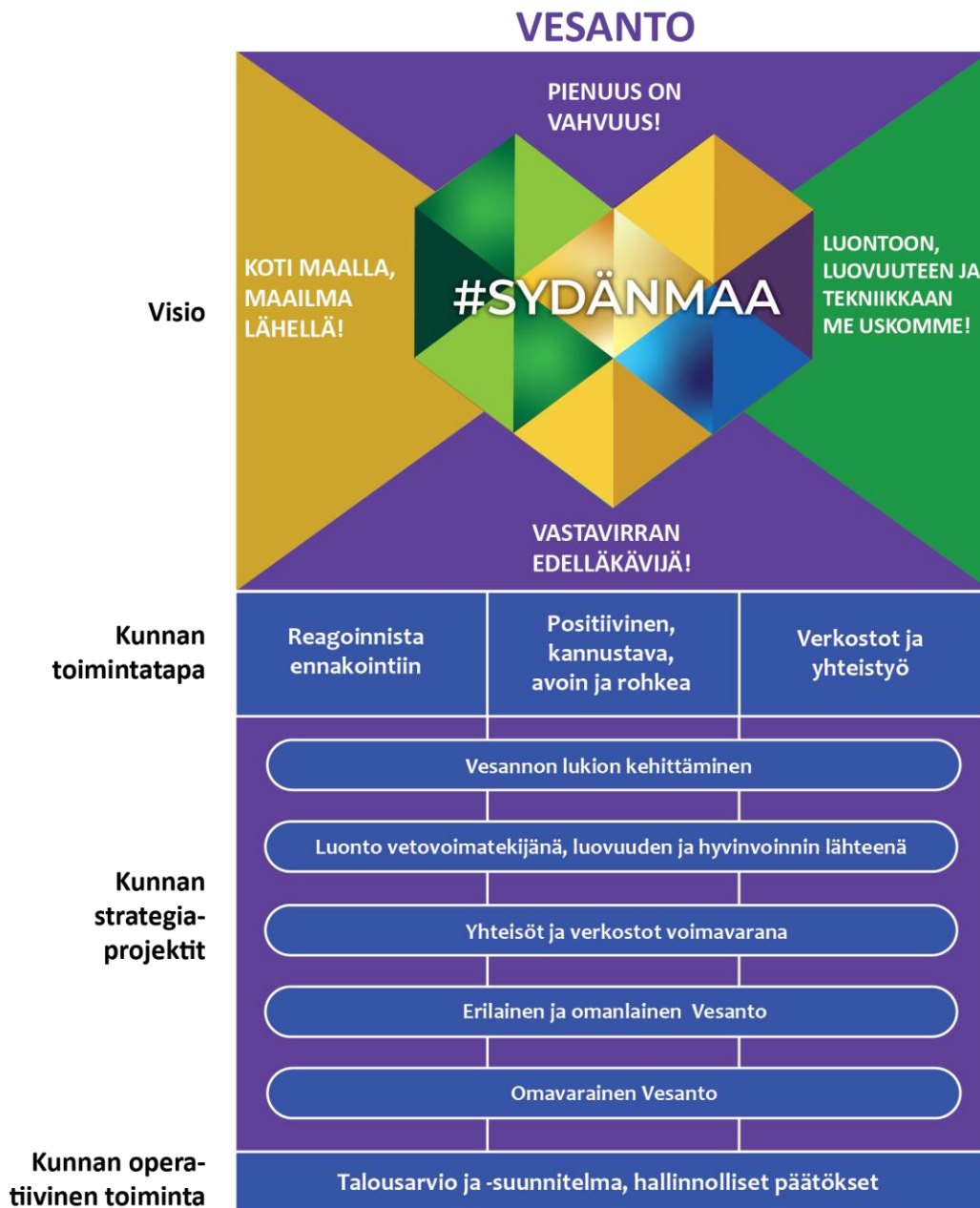
Kunta päättää kunnan toiminnan pitkän aikavälin tavoitteista kuntastrategiassa. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa. (Kuntal 37 §).

Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

1. kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen,
2. palvelujen järjestäminen ja tuottaminen,
3. kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet,
4. omistajapolitiikka,
5. henkilöstöpolitiikka,
6. kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet,
7. elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään kuntalain 110 §:ssä, jonka mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa. Talousarviossa esitetään tavoitteiden yhteys kuntastrategian painopisteeseen.

Vesannon kuntastrategia on laadittu vuonna 2018 ja päivitetty vuonna 2022.

Vesannon kuntastrategia koostuu brändityyppisestä visioista, kolmesta toimintatapalinjauksesta ja viidestä strategiaprojektista, joilla vision ja toimintatapalinjausten toteutumista edistetään. Viisi strategiaprojektia valittiin vuonna 2022 strategian päivityksen yhteydessä. Strategiaprojektien valintaa ohjasi elinvoimaryhmä. Kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, viranhaltijat ja kuntalaiset osallistuivat projektien määrittelyyn. Viisi strategiaprojektia ovat:

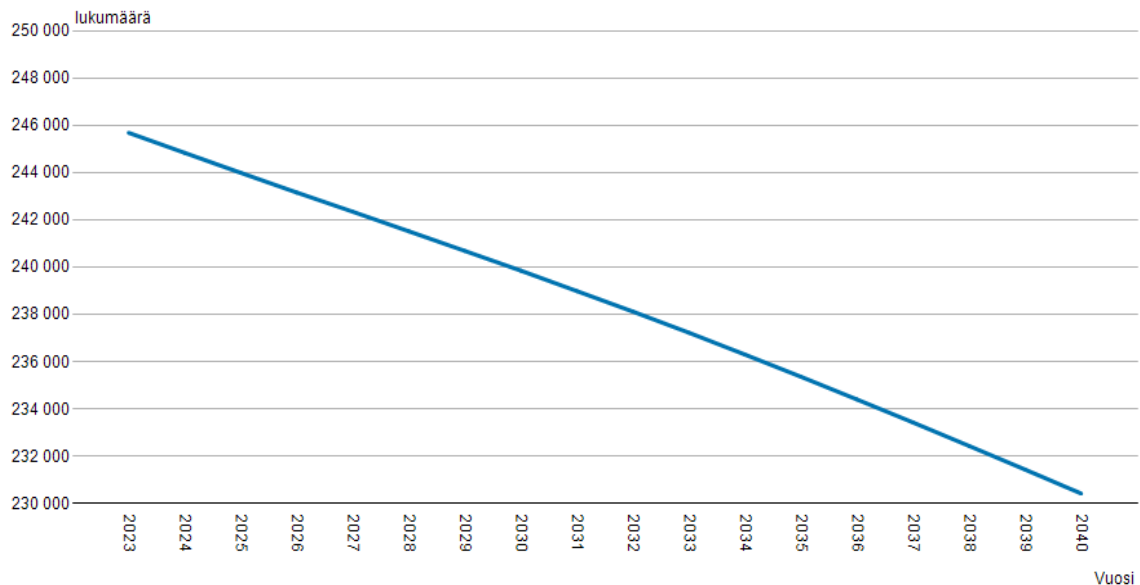
1. Vesannon lukion kehittäminen,
2. luonto vetovoimatekijänä, luovuuden ja hyvinvoinnin lähteenä,
3. yhteisöt ja verkostot voimavarana,
4. erilainen ja omanlainen Vesanto,
5. omavarainen Vesanto.

Elinvoimaryhmä raportoi strategian toteutumisesta vuosittain kunnanhallitukselle ja –valtuustolle kunkin kalenterivuoden lopussa.

2.2. Toimintaympäristö, taloudellinen kehitys, alijäämän kattaminen

Väestönkehitys sekä Pohjois-Savon maakunnassa että Vesannon kunnassa on ollut jo vuosia huolenaiheena. Väestö vähenee ja väestön keski-ikä nousee. Keski-ian nousu ja ikääntyneiden määrän lisääntyminen vaikuttaa heikentävästi huoltosuhteeseen. Toisaalta taas on todettava, että eläkeläiset ovat nykyään toimeilaita ja terveitä sekä kantava voima järjestökentällä. Yhä useampi eläkeikäinen on ollut työelämässä hyvätuloinen ja moni heistä jatkaa työtä varsinaisen eläkeiän jälkeen.

Väestöennuste 2021: Väestö 31.12. muuttujina Vuosi. MK11 Pohjois-Savo, Yhteensä, Yhteensä, Väestö 31.12. (ennuste 2021).

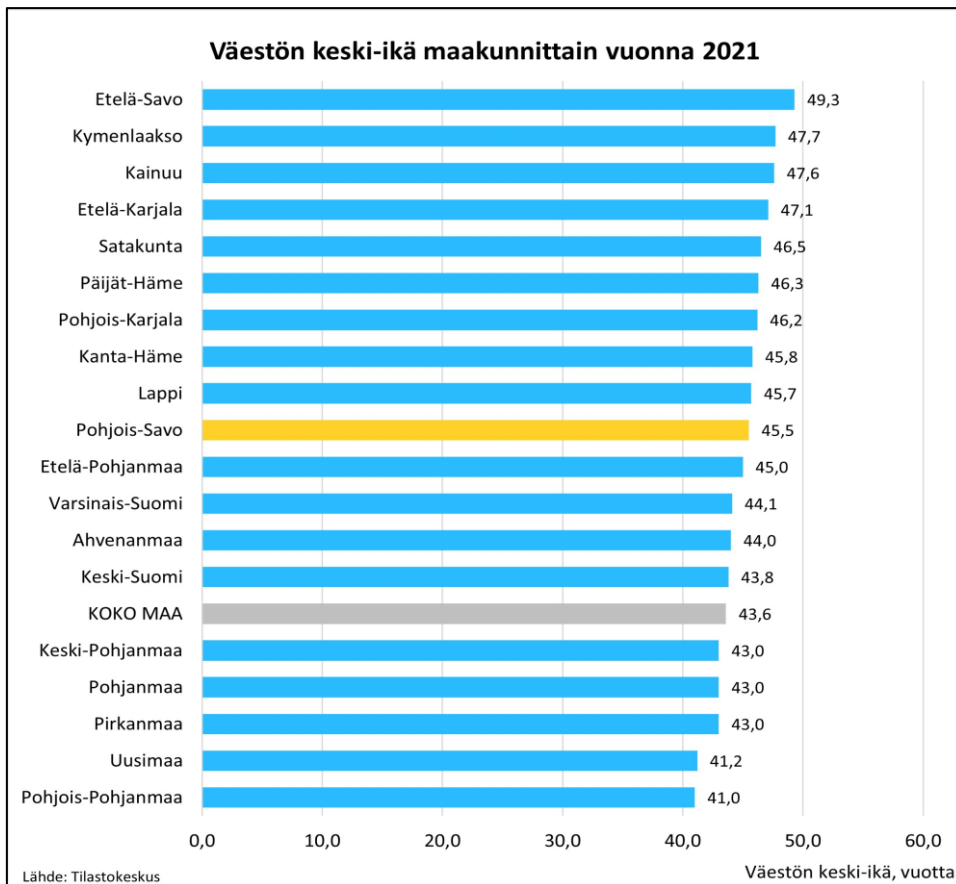
Kuvio 1: Pohjois-Savon maakunnan väestöennuste vuoteen 2040 (Tilastokeskus).

Vesannon väkiluvun ennustetaan vähenevän 1435 asukkaaseen sen oltua 31.12.2021 1941 asukasta (kuvi 2). Tilastokeskuksen väestöennuste perustuu tilastojen historiatietoon eikä huomioi kunnan toimia väestön lisäämiseksi. Pullonkaulaksi on osoittautunut se, että kuntaan haluavan on haastavaa löytää mieleistään asuntoa. Kysyntä ja tarjonta eivät kohtaa.

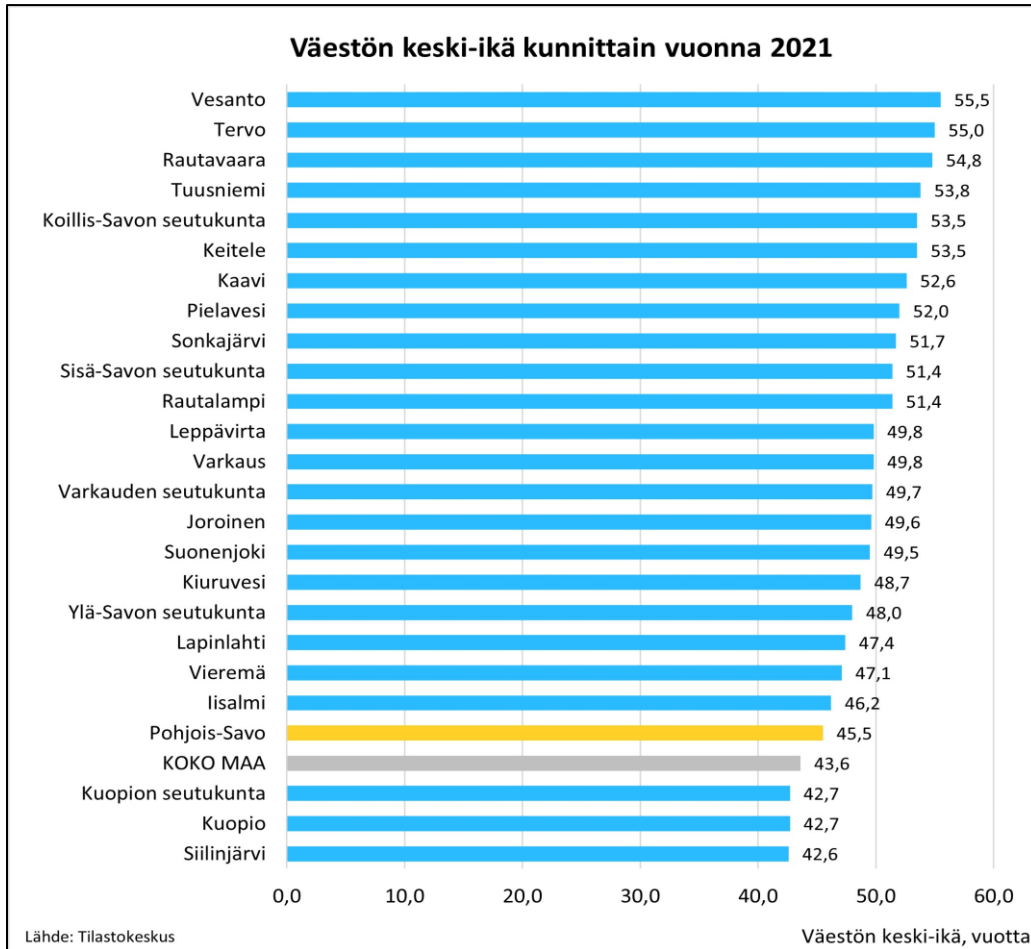

Kuvio 2: Vesannon väkiluvun ennuste vuoteen 2040 (Tilastokeskus).

Väestö vanhenee sekä Pohjois-Savon maakunnassa että Vesannolla. Alla olevassa kuviossa 3 näkyy Pohjois-Savon maakunnan keski-ikä, joka on maan keskiarvoa korkeampi, mutta ei vielä lähellä maan korkeinta. Pohjois-Savon kunnista Vesannolla on korkein keski-ikä (kuvio 4).

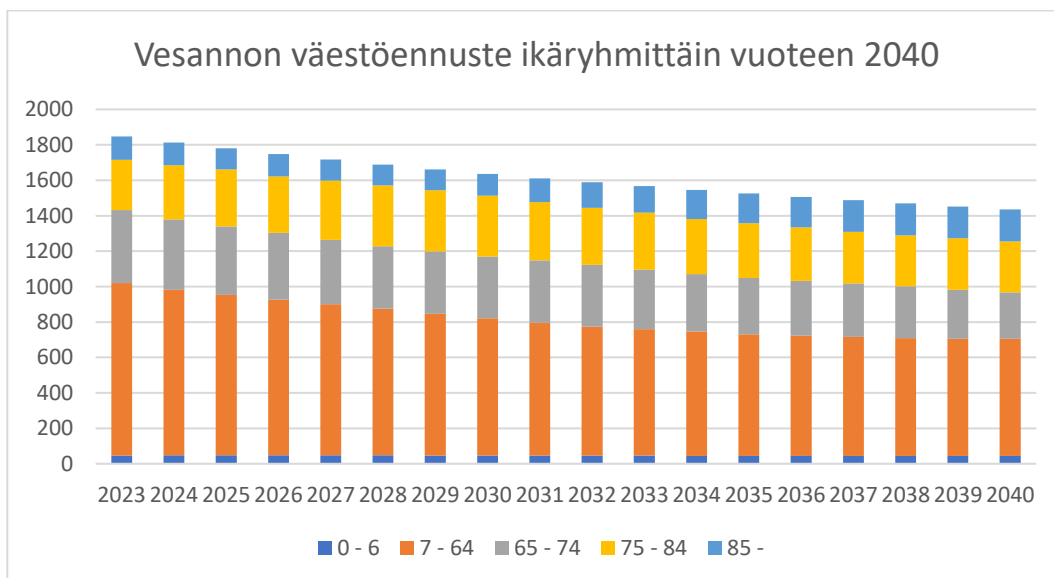

Kuvio 3: Väestön keski-ikä maakunnittain vuonna 2021 (Tilastokeskus).

Kuvio 4: Väestön keski-ikä kunnittain vuonna 2021 (Tilastokeskus).

Vesannolla Yli 85-vuotiaiden osuus väestöstä kasvaa, 75-84-vuotiaiden osuus pysyy ennallaan ja työssäkäyvien osuus vähenee. Alle kouluikäisten osuus pysyy ennallaan. (Kuvio 5.)

Kuvio 5: Vesannon väestöennuste ikäryhmittäin vuoteen 2040 (Tilastokeskus).

Vesannolla on **työvoimaa** 753 henkilöä. Kokonaistyöpaikkamäärä on Vesannolla 540 ja työpaikkaomavaraisuus on 83,5 %. Sosiaali- ja terveystoimi on merkittävin työllistäjä (149) paikkakunnalla. Maa-, metsä- ja kalatalouden (119) merkitys työllistäjänä on edelleen laskeva. Seuraavaksi eniten työllistää kauppa (69). Koulutus (30), julkinen hallinto (32) ja hallinto- ja tukipalvelut (26) työllistävät liki yhtä paljon kuin rakentaminen (31). Kuljetusallalle työllistyy 16 henkilöä. Teollisuuden työpaikkoja on n. kymmenen. Palvelut työllistävät 69,4 %, alkutuotanto 22 % ja jalostus 6,9 %. Maatalouden osuus työllistävyydestä on merkittävä, keskimäärin Pohjois-Savossa maatalous työllistää 5,7 % työvoimasta. (Luvut vuoden 2020 tilastosta, luvut päivittyvät viiveellä.)

Noin 35 % vesantolaisista käy töissä toisella paikkakunnalla. Kuopion suuntaan pendelöinti on suurinta, mutta määrä on laskenut edellisestä vuodesta. Muualle Suomeen kuin Pohjois-Savon alueelle (mm. Viitasaari) suuntautuu työpaikkaliikennettä saman verran kuin Kuopioon.

Työttömien määrä Vesannolla on hiukan alhaisempi (12,3 %) kuin koko Pohjois-Savon alueella (13,6 %). Työttömien määrä Vesannolla (64 työtöntä 7/2022) on aiempien vuosien alapuolella. Lomautettuja Vesannolla on enää yksittäistapauksia. Pitkäaikaistyöttömien määrä on kääntynyt laskuun ja on nyt reilusti aiempien huippuvuosien alapuolella. Nuorien, alle 25-vuotiaiden työttömien määrä Vesannolla on kahden viimeisen vuoden ajan ollut lievässä nousussa. Heinäkuun lopussa 8 nuorta oli työttömänä. Tammi-heinäkuun aikana uusia avoimia työpaikkoja oli yhteensä 157 kappaletta, luku on 57 % edellistä vuotta korkeampi. Vuonna 2022 oli runsaasti kausityöpaikkoja avoimina, johtuen Ukrainan kriisistä.

Maatilojen määrä vähenee ja Vesannolla on nyt tiloja 88 kpl. Marjatileja on 17 kpl, pinta-alallisesti (166 ha) Vesanto on Pohjois-Savon neljänneksi suurin marjantuottaja. Satomäärältään (340 tonnia) Vesanto on myös maakunnan neljänneksi suurin marjapitäjä.

Kuntakehitystä tehdään kuuden kunnan yhteisessä kehittämissyhtiö SavoGrowssa, joka koordinoi kehittämishankkeita. Yhteiset hankkeet keskittyvät matkailun edistämiseen, marjanviljelyyn, osallisuuden vahvistamiseen ja kuntakehittämiseen.

Vesannon kunnassa on meneillään mittava rakenneuudistus perusturvan siirtyessä hyvinvointialueelle. Rakenneuudistus koskee kunnan olemuksen muutosta, hallintorakennetta, tehtäväkuvia sekä päätöksenteko-organisaatiota. Tavoitteena on saada uusi rakenne päätöksentekoon ennen vuodenvaihdetta 2022-2023.

Kunnan taloudellinen tilanne on kohentunut muutaman vuoden aikana merkittävästi. Vuonna 2019 tilinpäätös oli tappiollinen -738.000 euroa ja kunta käynnisti talouden tasapainotusohjelman. Tasapainotusohjelman myötä kunnalla on vuoden 2021 tilinpäätöksessä kertynyttä ylijäämää 1.711.188,09 euroa.

Arviointimenettelyn käynnistämisen edellytyksenä olevia kriteereitä (kriisikuntakriteerit) uudistettiin vuonna 2019 ja niitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätöksen tunnuslukuihin.

Alijäämän kattamisesta säädetään seuraavasti: Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksistä täyttyä, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää Kuntalain 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa.

Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa, tai rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

- 1) kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;
- 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
- 3) asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;
- 4) konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

2.3. Riskienhallinta ja keskeiset riskit

Keskeisin riski tulevana vuosina on kuntatalouden kestävyys muutosten keskellä. Leikatut verotulot ja valtionosuudet yhdessä kuntiin jääviin tai tuleviin uusiin tehtäviin rakentavat uuden kunnan 2023 talouspohjan.

TE-palvelu-uudistus siirtää TE-palvelut valtiolta kuntien muodostamille yhteisalueille. Uudistus tulee voimaan 1.1.2025. Yhteisalue muodostetaan vähintään 20.000 työllisen pohjalta. Alueet ovat laajoja ja riskinä on, että mikään ei työttömän näkökulmasta todellisuudessa muutu suhteessa nykyiseen käytäntöön. Kunnan näkökulmasta tilanne muuttuu. Kunnat veloitetaan uusiin tehtäviin, joilla on vaikutusta kunnan talouteen. Lisäkustannus kunnille on arvioitu kokonaisuudessaan miljardin euron suuruiseksi. Valtio on luvannut tulla vastaan valtionosuuksilla ja erilaisilla kompensatioilla. Riski kuntien taloudelle on kuitenkin ilmeinen.

Vesannon kunnan ylijäämäpuskuria tarvitaan siis kahden seuraavan vuoden aikana. Kuntataloudessa on noudatettava varovaisuutta ja resursseja vaativat uudistukset on toteutettava niin, että puskuria ei ole kerralla syöty.

Ulkoisia riskejä hallitaan ennakoimalla tulevia muutoksia. Sisäisten riskien hallinnassa käytetään kunnan valvontajärjestelmää, joka koostuu ulkoisesta ja sisäisestä valvonnasta.

Hallintosäännön mukaan ulkoinen valvonta järjestetään toimivasta johdosta riippumattomaksi. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja kuntalain ja hallintosäännön mukaisesti. Ulkoinen valvonta raportoi suoraan kunnanvaltuustolle.

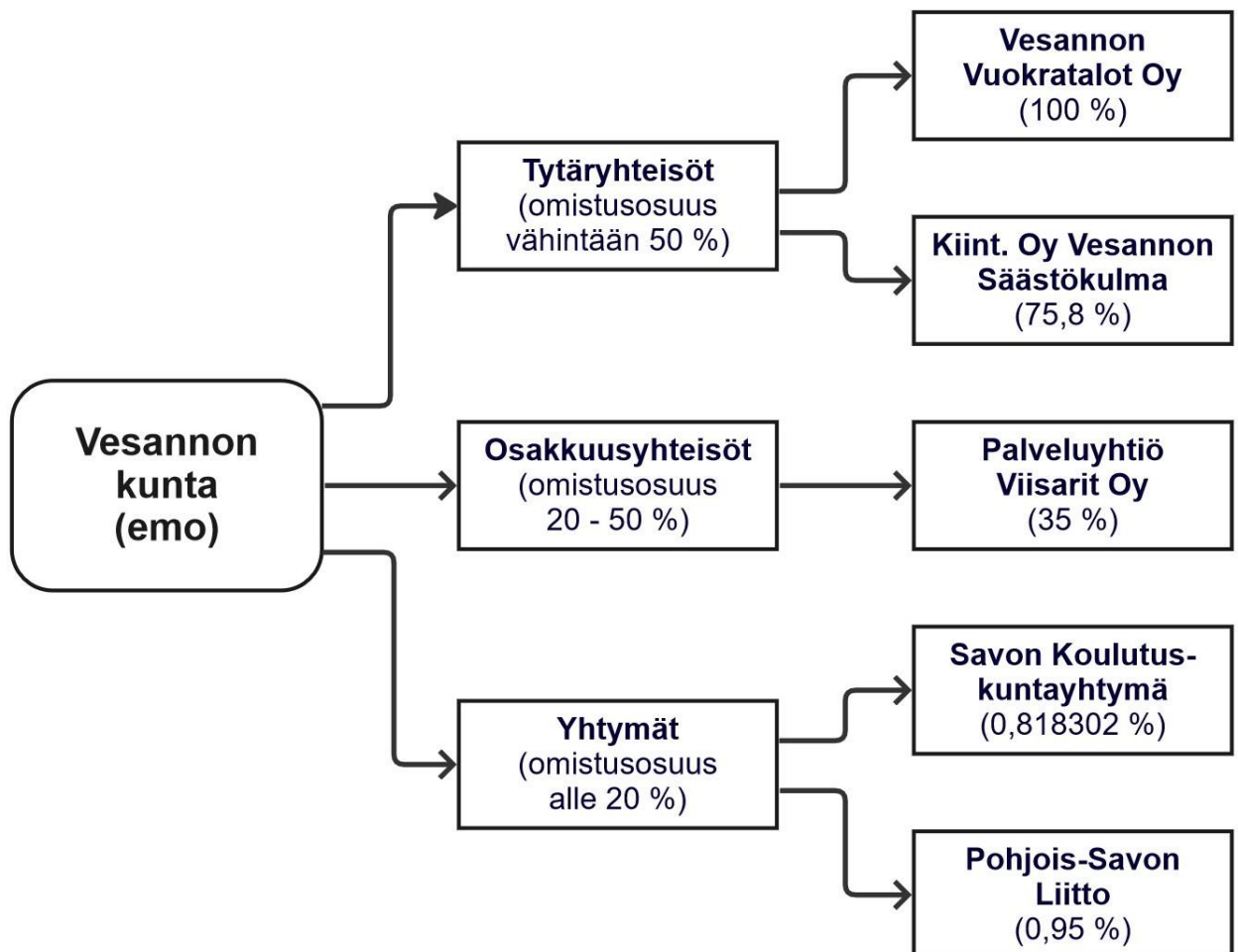
Sisäinen valvonta on johdon ja hallinnon työväline. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus ja sen operatiivisesta toiminnasta kunnanjohtaja ja kunnan muu johto. Sisäinen valvonta on päivittäistä johtamista, jonka apuna kunta käyttää sisäistä tarkastusta. Sisäinen valvonta on myös jatkuvaa toiminnan ja talouden ohjausta ja seuranta. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt sisäisen valvonnan ja talouden hoidon ohjeen (15.12.2014 § 53). Ohje päivitetään vuonna 2023.

2.4. Kuntakonserni

Kuntalaki korostaa kunnan ja konsernin ohjaamista kokonaisuutena. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet ja talousarviossa tulee ottaa myös huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. (Kuntalaki 110 §).

Konserniohjaus kuuluu vielä hallintosäännön mukaan konsernijaokselle ja kunnanjohtajalle, mutta hallintosäännön yhteydessä konserniohjaus siirretään kunnanjohtajan ja kunnanhallituksen vastuulle.

Vesannon kunnan konserni muodostuu seuraavista osa-alueista:

Lisäksi Vesannon kunta omistaa:

- Kehitysyhtiö SavoGrow Oy: 10,36% osakepääomasta
- Servica Oy: 1 osake, arvo 2 500 euroa
- Sansia Oy 1 osake, arvo 2 500 euroa
- Savon Energiaholding Oy: 7442 osaketta, 2,35% osakepääomasta

Talousarviossa tulee esittää kuntakonsernin kannalta olennaiset tulevat tapahtumat, vastuut ja velat. On hyvä kuvata myös erilaiset konsernijärjestelyt ja rakenteen muutokset, investoinnit ja lainat sekä tytäryhteisöille annettavat takaukset ja mahdollisesti realisoituvat takausvastuut sekä olennaiset riskit ja epävarmuustekijät. Kunnan talousarviossa ei kuitenkaan laadita konsernille talousarviota.

Kuntalain 129 § mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Vastavakuuksia ei edellytetä osakeyhtiölaissa ja osuuskuntalaissa tarkoitetulta pääomaltainalta.

Vesannon Vuokratalot Oy saanut Vesannon kunnalta 14.6.2021 100.000,00 euron omavelkaisen takauksen. Lisäksi Vesannon Vuokratalot on saanut 28.6.2022 100.000,00 euron lainan sekä vielä 11.7.2022 200.000,00 euroa omavelkaisen takauksen Vesannon kunnalta. Näin Vesannon kunnalla on merkittävät vastuut ja velat yhdessä Vesannon Vuokratalot Oy:n kanssa.

Palveluyhtiö Viisarit Oy tarvitsee jatkossa kuntien pääomituksen taloutensa tasapainottamiseksi. Neuvottelut yhtiön talouden kohentamiseksi ovat meneillään syksyllä 2022.

Kuntalaki edellyttää, että talousarviossa asetetaan tavoitteita kuntakonsernille. Valtuusto asettaa tavoitteet kuntakonsernissa samaan tapaan kuin se määrittelee ne kunnassa. Tavoitteilla ohjataan konsernijohtoa, kuntaa eri yhteisöissä edustavia henkilöitä sekä tytäryhteisöjä.

Konsernijohdolle asetettavat tavoitteet voivat koskea tytäryhteisöjen valvontaa ja raportointia sekä keskitettyjen konsernitoimintojen järjestämistä. Keskitetyt toiminnot voivat koskea muun muassa konserniyhteisöjen hankintoja, rahoitusta ja riskienhallintaa sekä tukipalveluja. Lisäksi konsernijohdolle tulee asettaa konsernin asemaa sekä konsernin tulorahoituksen riittävyyttä ja rahoitusasemaa koskevat tavoitteet.

Valtuuston tulee ohjata asettamillaan tavoitteilla myös tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Valtuuston ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta ja toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit) tai palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita taikka pääoman tuottovaatimuksia. Tytäryhteisölle asetettavat tavoitteet tulee pääsääntöisesti ottaa kunnan ja kuntayhtymän voimassa olevaan talousarvioon ja -suunnitelmaan.

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohtoon on suositeltavaa neuvotella tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä tai kuten konserniohjeessa on mahdollisesti sovittu. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kuntakonsernin kokonaisedun mukaista ja tytäryhteisöjen taloussuunnitelmat perustuvat valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Käytännöistä ja suunnittelumalleista päättää kuitenkin yhteisön hallitus.

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

KONSERNIYHTIÖITÄ <i>KOSKEVAT TAVOITTEET</i>	<i>VASTUUTAHO JA MITTARI</i>	<i>TOTEUMA</i>
Vesannon Vuokratalot Oy:n asunnot ovat hyväkuntoisia ja houkuttelevia. Asunnoista saatavat tulot kattavat osakeyhtiön menot Palveluyhtiö Viisarit Oy:n talous korjaantuu ja yhtiö saa lisättyä palveluidensa tehokkuutta ja tulokselisuutta. Kiinteistö Oy Vesannon Säästökulman liikehuoneistot saadaan vuokrattua vuoden 2023 aikana.	Vastuutaho: Vesannon Vuokratalot Oy:n hallitus Mittarit: asuntojen vuokrausaste, asukastyytyväisyyskysely Vastuutaho: Palveluyhtiö Viisarit Oy:n hallitus ja omistajakunnat Mittarit: talouden tasapaino tilinpäätöksessä, tyytyväisyyskyselyt Vastuutaho: Säästökulman hallitus, kunnanhallitus	

2.5. Talousarvion rakenne, seuranta, sitovuus ja tilivelvolliset

Talousarvio ja taloussuunnitelma sekä niiden seuranta ovat valtuuston tärkeimmät kunnan toiminnan ja talouden ohjaamisen välineet. Kunnanvaltuuston tulee vuoden loppuun mennessä hyväksyä kunnalle seuraavaksi vuodeksi talousarvio ja samalla taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi, joista talousarviovuosi on suunnitelman ensimmäinen vuosi. Kunnan talousarviossa tulee olla käyttötalous- ja tulolaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Talousarvion rakenne perustuu kuntalakiin, kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamiin ohjeisiin, kunnanvaltuuston hallintosäännön hyväksymisen yhteydessä antamiin määräyksiin ja tulosaluejakoon sekä Kuntaliiton keväällä 2022 antamaan talousarviosuositukseen. Kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa koskevat säännökset on koottu kuntalain (410/2015) 13:een lukuun.

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain mukaisesti kunnanvaltuuston hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Kunnanvaltuusto vahvistaa käyttötalouden määrärahat ja tuloarviot tulosaluetasolla ja investoinnit hankkeittain. Käyttötalousoassa sitovuustasona on tulosalueilla toimintatuotot ja toimintakulut, ilman arvonlisäveroja. Investoinneissa hanketavoitteet ja kustannusarviot ovat kunnanvaltuustoon nähden sitovia hankekohtaisesti.

Tuloslaskelmassa esitettävät keskeiset erät ovat varsinaisen toiminnan menot ja tulot, verotulot, valtionosuudet sekä suunnitelman mukaiset poistot. Rahoitussuunnitelmalla osoitetaan, kuinka kunnan menot rahoitetaan. Sen avulla kootaan tulo-rahoitus ja pääomarahoitusta sekä investointien hankintamenot ja muut pääomamenot yhteen laskelmaan. Kunnan toiminnan häiriötön jatkuminen edellyttää, että rahan lähteiden on katettava rahan käyttö. Jos tulo-rahoitus ei riitä menoihin, kunnan on rahoitusosassa osoitettava tarvittava pääomarahoitusta. Pääomarahoitusta ovat sekä pitkäaikaisen pääoman lisäys että toimintapääoman vähentäminen, joka voi merkitä rahoitusomaisuuteen sitoutuneen pääoman vapauttamista tai vieraan pääoman lisäystä.

Toimielimet ohjaavat toimintaa käyttösuunnitelmilla, joiden suunnitelmat, määrärahat ja tuloarvot sitovat toimielimiä tulosalueella. Talousarvion käyttötalousosassa valtuusto voi asettaa toiminnallisia tavoitteita tulosalueella tai sen sisällä olevissa tulosyksiköissä. Sitovat toiminnalliset tavoitteet tulee määrittellä erikseen talousarviossa. Silloin kun toiminnallisia tavoitteita ei ole määrätty sitoviksi, ne ovat ohjeellisia.

Investointiosassa arvioidaan talousarviovuonna tarvittava määräraha ja suunnitelmavuosille arvioitu tarve. Valtuuston hyväksyttäväksi esitetään investointihankkeen tai hankeryhmän kokonaiskustannusarvio. investointien sitovuustaso on hankkeittain. Investointiosassa käsitellään 10 000 euroa ylittävät hankinnat. Pienhankintarajan (10 000 euroa) alittavat hankinnat käsitellään käyttötalousosassa. Tuleviin investointeihin voidaan varautua tekemällä investointivaraus. Investointivaraus voidaan tehdä vain tilinpäätöksen tuloslaskelman ylijäämästä. Investointivaruksen käyttö hankkeen tai hankeryhmän rahoitukseen esitetään erikseen sitovana perusteluna. Investoinnit on esitetty hallintokunnittain.

Taulukossa ”Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenvetolaskelma” on esitetty käyttötalouden, investointien ja rahoitusosan sitovuustasot. Toimialoille asetetut sitovat tavoitteet, mittarit ja tavoitetasot on esitetty toimialakohtaisissa talousarvioesityksissä.

Käyttötalousosassa lautakuntaa sitoo valtuustoon nähden tulosalueen toimintakulujen määräraha sekä toimintatuottojen tuloarvio (bruttomääräraha ilman arvonnäisäveroä). Edellä mainittua määrärahaa ei saa ylittää eikä tuloarviota alittaa ilman kunnanvaltuuston etukäteen myöntämää lupaa. Kunnanhallitus voi kuitenkin perustelluissa ja välttämättömissä tapauksissa myöntää ylitysluvan enintään 16 820 euroon asti lautakunnan vastuulla olevien tulosalueiden kesken edellyttäen, että ylitys voidaan kattaa säästyvillä menoilla tai lisääntyvillä tuloilla.

Vakituisten avointen virkojen ja toimien täyttäminen tapahtuu kunnanhallituksen luvalla. Sijaisuudet täytetään ensisijaisesti sisäisin järjestelyin. Mikäli tämä ei ole mahdollista, on sijaistarve selvitettävä ja perusteltava ja luvan ulkopuolisen sijaisen ottamiseen antaa toimistopäällikkö. Toimistopäälliköille vastaavan luvan antaa kunnanjohtaja.

Kukin toimielin itse päättää talousarvion käyttösuunnitelman. Käyttösuunnitelma tulee esittää kunnanhallitukselle. Tavoitteena on olemassa olevien palvelujen ylläpitämisen turvaaminen. Edellä mainituista poiketaan siinä tapauksessa, että valtuusto on jollekin tulosalueelle erikseen vahvistanut ns. sitovan perustelun, jolla määrätään ko. tulosalueen yksittäisestä menosta tai tuloista tulosalueen määrärahaa tai tuloarviota tarkemmin.

Tuloslaskelma on kunnanvaltuustoon nähden sitova verotulojen, valtionosuuksien, rahoituskulujen ja -tuottojen ja tilinpäätössiirtojen osalta.

Rahoituslaskelma on kunnanvaltuustoon nähden sitova antolainauksen muutosten (uudet antolainat ja lainojen lyhennykset), lainakannan muutosten (uudet talousarviolainat ja lainojen lyhennykset) ja oman pääoman muutosten osalta.

2.6. Henkilöstösuunnitelma

Vesannon kunnassa käynnistyi alkuvuonna 2022 UusiKunta2023 -rakenneuudistus. Uudistuksessa haluttiin nostaa kuntalaiset keskiöön ja murtaa toimialasiiloja. Kysymystä ”Minkälainen on Vesannon kunta vuonna 2023?” pohdittiin valtuustoseminaareissa, laajennetussa johtoryhmässä, johtoryhmässä sekä kunnanjohtajan ja valtuuston ja hallituksen puheenjohtajien muodostamassa ”kolmikannassa”. Työ siirtyi kunnanhallitukselle elokuussa 2022. Luonnos esiteltiin työntekijöille ja valtuustoryhmien puheenjohtajille marraskuussa 2022. Yhteistyötoimikunta käsitteli asiaa marraskuussa 2022. Kunnanvaltuusto teki päätöksen palvelurakenteesta 28.11.2022.

VESANNON KUNNAN VAKINAINEN HENKILÖSTÖ TOIMISTOTTAIN 1.1.2023

Hallintotoimisto (12)

Kunnanjohtaja		1
Talous- ja hallintojohtaja		1
Taloushallintosihteeri		1
Kirjanpitäjä	avoin	1
Palkkasihteeri	+1 avoin virka	1
Toimistosihteeri	avoin	1
Palveluneuvoja	avoin	1
Vapaa-aika- ja hyvinvointipäällikkö		1
Liikuntasihteeri	(avoin)	1
Nuoriso-ohjaaja		1
Kirjasto-kulttuurisihteeri		1
Kirjastovirkailija		1

Sivistystoimisto (39)

Hallinnollinen rehtori-sivistystoimenjohtaja	1
Toimistosihteeri	1
Pedagoginen rehtori	1
Lehtori	8
Erityisopettaja	2
Opinto-ohjaaja	1
Päätoiminen tuntiopettaja	5

Tekninen toimisto (1)

Asumis- ja ympäristöpalvelujohtaja/ rakennustarkastaja	1
---	---

Luokanopettaja	5	
Koulunkäynnin ohjaaja	4	
Varhaiskasvatusjohtaja	1	YHTEENSÄ 52
Varhaiskasvatuksen opettaja 3		
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	6	
Koulunkäyntiavustaja	1	
Perhepäivähoitaja	1	
Yhdistelmätyöntekijä	1	
Ruokapalvelutyöntekijä	2	

Vesannon kunnan henkilöstön ikäjakauma 1.1.2023 (määräaikaiset mukana)

IKÄ	NAISIA		MIEHIÄ		YHTEENSÄ	
						2023
alle 20 -vuotiaat						
20 - 24 -vuotiaat						
25 - 29 -vuotiaat						
30 - 34 -vuotiaat						3
35 - 39 -vuotiaat						6
40 - 44 -vuotiaat						8
45 - 49 -vuotiaat						4
50 - 54 -vuotiaat						9
55 - 59 -vuotiaat						16
60 - 64 -vuotiaat						14
65 -vuotiaat						2
Yhteensä						62

KÄYTTÖTALOUS

3.1. Keskusvaalilautakunta

Kunnan keskusvaalilautakunta huolehtii vaalien yleisjärjestelyistä kunnassa ja tuottaa äänestyspalvelut voimassa olevien säädösten mukaisesti, valvoo vaalien järjestämistä ja äänestystilaisuuksien toimivuutta. Kuntavaaleissa keskusvaalilautakunta huolehtii lisäksi ehdokasasettelusta ja tuloksen laskennasta.

Kunnat vastaavat keskusvaalilautakunnan menoista sekä ennakkoäänestämisen ja vaalipäivän äänestämisen järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista. Oikeusministeriö suorittaa kunnalle eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän kutakin kunnassa asuvaa äänioikeutettua kohden. Presidentinvaalissa korvaus suoritetaan kaksinkertaisena, jos vaalissa toimitetaan toinen kierros.

2.4.2023 toimitetaan eduskuntavaalit.

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
Vaalit järjestetään lain ja asetusten mukaan huomioimalla myös terveysviranomaisten ohjeistukset.	Vastuutaho: Keskusvaalilautakunta, viranhaltijat	

KUNNANHALLITUSTA SITOVAT TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
Vaalien äänestysaktiivisuuden parantaminen tiedottamalla.	Vastuutaho: Keskusvaalilautakunta Äänestys-%, äänestäjät	

Tilivelvolliset: kunnanjohtaja, keskusvaalilautakunnan jäsenet

Vaalit	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	2.435,00	3.800,00	3.600,00	7.800,00	
Toimintamenot	-17.943,00	-12.190,00	-5.920,00	-9.100,00	-8.300,00
Toimintakate	-15.508,00	-8.390,00	-2.320,00	-1.300,00	-8.300,00
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät	-253,00		-390,00		-140,00
=sitovuus valtuustoon nähden					

3.2. Tarkastuslautakunta

Valtuusto asettaa kuntalain mukaisesti tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtäviä ovat:

1. valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
2. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
3. arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää
4. huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
5. valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
6. valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos nostaa esiin seuraavia asioita:

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan muun muassa arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet kunnassa. Tällä oikeutuksella tarkastuslautakunta voi ottaa aktiivisesti kantaa myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tilaan ja kunnan asettamien tavoitteiden toteutumiseen kunnassa.

Käytännössä tarkastuslautakuntien arviointikertomuksissa hallinnon ja taloustavoitteiden arvioinnin lisäksi tunnistetaan usein myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen tähtäviä toimia ja arvioidaan terveyden edistämisen tavoitteita. Vaihtelu eri kuntien välillä on kuitenkin suurta.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osa-alueita arviointikertomuksissa ovat esimerkiksi hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen, ennaltaehkäisevät palvelut ja varhainen tuki, hyvinvointia ja terveyttä edistävä ympäristö ja palvelut, hyvinvointijohtamisen kehittäminen, työhyvinvointikuntaorganisaatiossa, liikunnan ja osallisuuden edistäminen.

Varsinaisesta hallinnon ja talouden tarkastamisesta vastaa JHTT-tarkastusyhteisö. Tehtävän hoitamiin on arvioitu käytettävän 6 päivää vuodessa. Lisäksi tilintarkastajan tehtäviin kuuluvat tarkastuslautakunnan tukipalvelut. Vuonna 2022 on tarkoitus kilpailuttaa tilintarkastusyhteisö. Tarkastuslautakunta käynnistää kilpailutuksen.

Tilintarkastus	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot					
Toimintamenot	-9.740,00	-16.950,00	-14.470,00	-14.470,00	-14.470,00
Toimintakate	-9.740,00	-16.950,00	-14.470,00	-14.470,00	-14.470,00
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät	-1.737,00		-1.020,00	-1.020,00	-1.020,00
=sitovuus valtuustoon nähden					

3.3. Kunnanhallitus

Vesannon kunnanhallitus vastaa kunnan yleishallinnosta, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä, työllisyyspalveluista, elinkeinotoimesta ja maaseutuhallinnosta.

3.3.1. Yleishallinto

Palvelukuvaus

Yleishallinto sisältää kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen toiminnan, kunnan yleisjohtoon, keskitetyt toimisto- ja talouspalvelut, henkilöstöhallinnon, verotuksen, joukkoliikenteen, kiinteistötoimen, yhdyskuntatekniset palvelut sekä maa- ja metsätilojen hoidon.

Kunta hankkii palveluyhtiö Viisarilta ostopalveluna kiinteistötoimen, kaavoituksen, isännöinnin, kuntatekniikan ja liikuntapaikkojen ylläpitopalvelut erillisen vuosittain laadittavan palvelusopimuksen mukaisesti. Myös kunnan vesihuoltolaitoksen toiminnasta vastaa Viisarit Oy.

Hallintotoimisto vastaa kunnan tukipalveluista. Tavoitteena on hyvinvoiva ja ammatillisesti osaava henkilöstö, joka tuottaa kunnan tukipalvelut pitkällä tähtäimellä suunnitelmallisesti, taloudellisesti ja muutokset ennakoiden. Hallintotoimistossa työskentelevät kunnanjohtaja, talous- ja hallintojohtaja, rakennustarkastaja, palkkasihteeri, taloushallintos sihteeri, kirjanpitäjä, palveluneuvoja ja hyte-yhdyshenkilö. Vuodelle 2023 on tulossa tehtäväkuvamuutoksia UusiKunta2023 -rakenteen myötä.

Johtoryhmän kokoonpano on ollut muutoksessa vuonna 2022. Vakituksina jäseninä toimivat kunnanjohtaja, talous- ja hallintojohtaja, sivistystoimenjohtaja, rakennustarkastaja, viestintävastaava, HYTE-yhdyshenkilö ja elinkeinoasiamies. Laajennettuun johtoryhmään kuuluu lisäksi valtuuston ja hallituksen puheenjohtajisto. Hallintosäännön mukaan kunnanjohtaja kokoaa johtoryhmän. Tavoitteena on muuttaa johtoryhmä kehitysryhmäksi, jossa on uuden rakenteen mukaisilla nimikkeillä kunnanjohtaja, kehittäjä, elinkeinoasiamies, koulutusjohtaja, asumis- ja ympäristöjohtaja, hyvinvointipäällikkö sekä talous- ja hallintojohtaja (7).

Kunnan tietohallintopalvelut perusinfra ostetaan Istekiltä ja varsinaiset palvelut 1.1.2023 alusta Savon ICT:ltä. Kunnan vastinparina Savon ICT:lle toimii jatkossa talous- ja hallintojohtaja. ICT-lähtö on mietinnässä ja pyritään jatkossa järjestämään sitä kuntien yhteisenä hankintana. Asianhallintajärjestelmänä on Canonin Therefore-järjestelmä. Vesannon ja Konneveden kunnat ovat yhteishankintana ottamassa käyttöön sähköistä asianhallintajärjestelmää.

Hankinnat hoidetaan seudullisen hankintaohjeen mukaisesti. Hankintaohje päivitetään vuonna 2022. Samsan osakkuus mahdollistaa hankinta- ja sopimushallinnan palvelut, hankintakoulutukset sekä kanavat sähköiseen tilaamiseen.

Henkilöstöhallinto sisältää työterveyshuollon ja yhteistyötoimikunnan kustannuspaikat. Kunnan työterveyspalvelut tuottaa Pihlajalinna. Kunnan työterveyshuollon sopimus sisältää vain lakisääteiset tarkastukset eli on ns. minimisopimus. Työterveyshuollon määräraha perustuu edellisen vuoden käyttöön.

Yhteistyötoimikunnan talousarvioon on sisällytetty kaikkien luottamus- ja työsuojelutehtävissä toimivien koulutus-, matka- ja palkkakulut. Yhteistyötoimikunnan kustannuksiin on varattu määräraha myös henkilöstön työhyvinvointiin liittyviin tapahtumiin sekä työntekijöiden työ-setelille.

Kunnanhallituksen käytettäväksi tarkoitettuun määrärahaan annetaan käyttöoikeus myös kunnanjohtajalle. Kunnanhallituksen toimintayksikölle kuuluvat Pohjois-Savon Liiton ja Suomen Kuntaliiton yhteistoimintaosuudet.

Hallintokunnat voivat omilla talousarviomäärärahallaan tarvittaessa palkata henkilöitä palkkatuella. Lisäksi hallintokunnat voivat ottaa työmarkkinatuen harjoittelijoita. Myös nuoret kesätyöntekijät hallintokunnat palkkaavat tarpeensa mukaan omilla talousarviomäärärahoillaan yhteisesti sovittujen periaatteiden mukaisesti.

Kunnan maksuosuus tuotettavista kuljetuspalveluista on kasvanut, kun valtio (ELY) keskittyy ainoastaan kuntakeskusten välisen liikenteen tukemiseen. Kaikille kyläkunnille järjestetään asiointikuljetus vähintään kerran viikossa. Kuljetuspalvelut on kilpailutettu vuonna 2020 ja sopimukset sitovat kuntaa kolme sopimusvuotta sekä erikseen sovittavat optiovuodet.

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
Tukipalvelut tuottavat laadukkaat ja ajantasaiset talous-, palkka-, henkilöstö-, ICT-, arkisto- ja asiakirjahallintopalvelut. Kuntalaisten hyvinvoinnin ja osallisuuden lisääntyminen. Työllisyyden palvelurakenteen muodostaminen. Yhteistyö lähikuntien TE-uudistusprosessissa.	Vastuutaho: Kunnanhallitus, viranhaltijat, työntekijät.	

KUNNANHALLITUSTA SITOVAT TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
Talousarvio ja tilinpäätös valmistuvat lakisääteiseen aikaan. Työsuoritteet tehdään työajan puitteissa. ICT-palveluiden siirtymä hoituu saumattomasti. Arkiston seulominen käynnistetään ja sähköistämistä jatketaan. Vesannon kunnalla on vuoden 2023 lopussa sähköinen asiakirjahallinta.	Valtuusto käsittelee talousarvion joulukuun loppuun mennessä ja tilinpäätöksen kesäkuun loppuun mennessä. Työajanseurantajärjestelmän käyttö, ylityötuntien aktiivinen seuranta. Kunnalla on ICT-vastinpari. ICT-tuki saadaan viivytyksettä. Puolet arkistosta on seulottu vuoden 2023 loppuun mennessä. Tiedonohjaussuunnitelma on valmis vuoden 2023 aikana. Tämä mahdollistaa sähköisen arkistoinnin. Sähköinen asiakirjahallinta otetaan käyttöön vuoden 2023 aikana. Tämä edellyttää tiedonohjaussuunnitelman valmista tiedonohjaussuunnitelmaa.	

Hyvinvointitavoitteiden jalkautuminen käytäntöön. Hallintokunnat lävistävän hyte-työn kehittäminen. Järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan tukeminen osana hyvinvointityötä. Hyte-tiedon jakaminen kuntalaisille	Vastuutahot: Kunnanhallitus, viranhaltijat, yhteistyökumppanina Canon Oy Vastuutahot: Kunnanhallitus, viranhaltijat. TEA-viisari, Sotkanet, HYTE-kerroin, hyvinvointikysely, kuntalaispalaute, koululaiskysely	
Kunta rakentaa aktiivista vuoropuhelua hyvinvointialueen kanssa hyvinvoinnin ja terveyden sekä työllisyyden edistämiseksi. Vuoden 2023 lopussa kunnalla on näkemys työllisyyspalveluiden tarpeesta ja saavutettavuudesta. Kunta tekee aktiivista yhteistyötä lähialueen oppilaitosten kanssa työnhakijoiden osaamisen edistämiseksi.	Vastuutaho: Kunnanhallitus, viranhaltijat sekä hanketyöntekijät. Mittarit: Kyselyt, haastattelut, havainnointi, asiakasmäärät	
Kunta mahdollistaa yritysten toimintaedellytysten kehittämistä	Yritysneuvonnan tarjoaminen lähipalveluna Mittari: asiakastyytyväisyys Yritystuet Mittari: myönnettyjen tukien määrä Paikalliset hankinnat ja hankintojen ohjaaminen Mittari: kunnan omat pienhankinnat -> toteuma Etä/joustotyömahdollisuudet Mittari: tilat ovat olemassa ja niitä markkinoidaan aktiivisesti	

Yleishallinnon palvelut järjestetään tuloksellisesti, tehokkaasti ja vaikuttavasti.	Palvelujen turvaaminen lisäämällä yritysten ja yhteisöjen ja kunnan yhteistyönä Mittari: Yritystuet, hankinnat, yritysten palvelusetelit, etätyömahdollisuudet, ulkomaisen työvoiman rekrytointi, hajautetun energiatuotannon mahdollisuuden hyötykäyttöön Vastuutaho: kunnanhallitus, viranhaltijat	
---	--	--

Tilivelvolliset: kunnanjohtaja, hyvinvointipäällikkö, kunnanhallitus

Riskit

Riskeinä yleishallinnossa on ohut organisaatio ja osaamisen oleminen vain yhden henkilön varassa. Koko henkilöstö huomioiden epävarmat ajat ovat verottaneet jaksamista. Työnantajalta toivotaan panostusta henkilöstön hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen.

Palveluyhtiö Viisarit Oy:n taloudellisen tilanteen korjautuminen vaatii omistajakunnilta yhteistä tahtoa ja taloudellista panosta. Viisareiden ja kuntien moninaiset henkilövaihdokset ovat aiheuttaneet aina uutta perehtymistä asioihin ja yhtiö ei ole kehittynyt toivotulla tavalla. Tilanteen tasapainottuessa vuonna 2023 yhteiset tavoitteet saataneen laadittua.

Ukrainan ja Venäjän välisestä sodasta johtuen raaka-aineiden ja hyödykkeiden hinnat ovat voimakkaassa nousussa, korot nousevat ja yleinen epävarmuus taloudesta kurittaa niin julkista sektoria kuin yksittäistä kuntalaistakin. Työehtosopimusratkaisut on tehty ja palkkojen nousu tosiasia. Talousarvion laadinnassa on epävarmuutta ennen kaikkea edellä mainituista asioista johtuen.

Hankkeet

Työttömien Tulevaisuuden taidot-hanke on alkanut 1.12.2022 ja jatkuu vuoden 2023 loppuun asti. Hanke on Vesannon ja Tervon kuntien yhteinen hanke. Tavoitteena on matalan kynnyksen kokoontumispaikan rakentaminen, asiakkaiden digi-taitojen lisääminen ja eläkeselvittelyt.

Vesannon kunnalle on myönnetty eritysavustus harvaanasuttujen alueiden kulttuuritoimintaan. Kuntaan palkataan moottorisahataiteilija tekemään toteemipaaluja. Myönnetty avustus on 20.000 euroa.

Yleishallinto	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	1.577.771,00	1.400.870,00	1.633.810,00	1.633.810,00	1.633.810,00
Toimintamenot	-2.497.158,00	-2.672.860,00	-2.507.010,00	-2.507.010,00	-2.507.010,00
Toimintakate	-919.388,00	-1.271.990,00	-873.20,00	-873.200,00	-873.200,00
Poistot ja arvonalentumiset	-268.570,00	-324.580,00	-547.390,00	-565.770,00	-547.900,00
Laskennalliset erät	8.552,00	347.900,00	344.100,00	343.710,00	343.710,00

=sitovuus valtuustoon nähden

3.3.2. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvointitalous

Hyvinvointitalous on päätöksenteon lähestymistapa, jolla saavutetaan sosiaalisen, taloudellisen ja ekologisen kestävyys nykyistä parempi tasapaino. Hyvinvointitalous luo mahdollisuuksia lisätä kestävää hyvinvointia ja talouskasvua samanaikaisesti. Hyvinvointitalouden on määritelty koostuvan materiaalisista tekijöistä (asuminen, tulot, työpaikka) sekä elämänlaatuun liittyvistä tekijöistä (koulutus, osaaminen, terveys ja turvallisuus). Hyvinvointitaloutta voidaan toteuttaa maailmanlaajuisesti, alueellisesti ja paikallisesti ja sen tavoite on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvä elämä.

Hyvinvointitaloudessa tavoitellaan hyvinvoinnin jakautumista kaikille tasaisesti. Hyvinvointitalouden avulla voidaan hillitä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia sekä lisätä kuntalaisten hyvinvointia ja kunnan elinvoimaa. Eriarvoisuus hyvinvoinnissa ja terveydessä, väestön ikääntyminen, teknologian murros ja ilmastonmuutos lisäävät tarvetta hyvinvointitalousajattelulle päätöksenteossa. Hyvinvointitaloudessa ihmisten hyvinvointi nousee päätöksenteossa ytimeen ja päätökset tehdään huomioiden taloudellisten ja ekologisten tekijöiden yhteisvaikutukset hyvinvointiin.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan lakisääteinen tehtävä. Kunnan tulee lain mukaan seurata kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia sekä raportoida siitä (hyvinvointikertomus). Kunnan tulee myös nimetä vastuutaho hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Vesannon kunnassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutaho on johtoryhmä ja hyte- työtä koordinoi hyte- yhdyshenkilö.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen eli hyte on kunnan tärkeä tehtävä edelleen vuoden 2023 alusta. Sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille. Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuu jakautuu tuolloin kuntien ja hyvinvointialueiden kesken ja molemmilla on siinä tärkeä rooli. Kunnilla on vapaat kädet toteuttaa omaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä kunnan tarpeiden pohjalta.

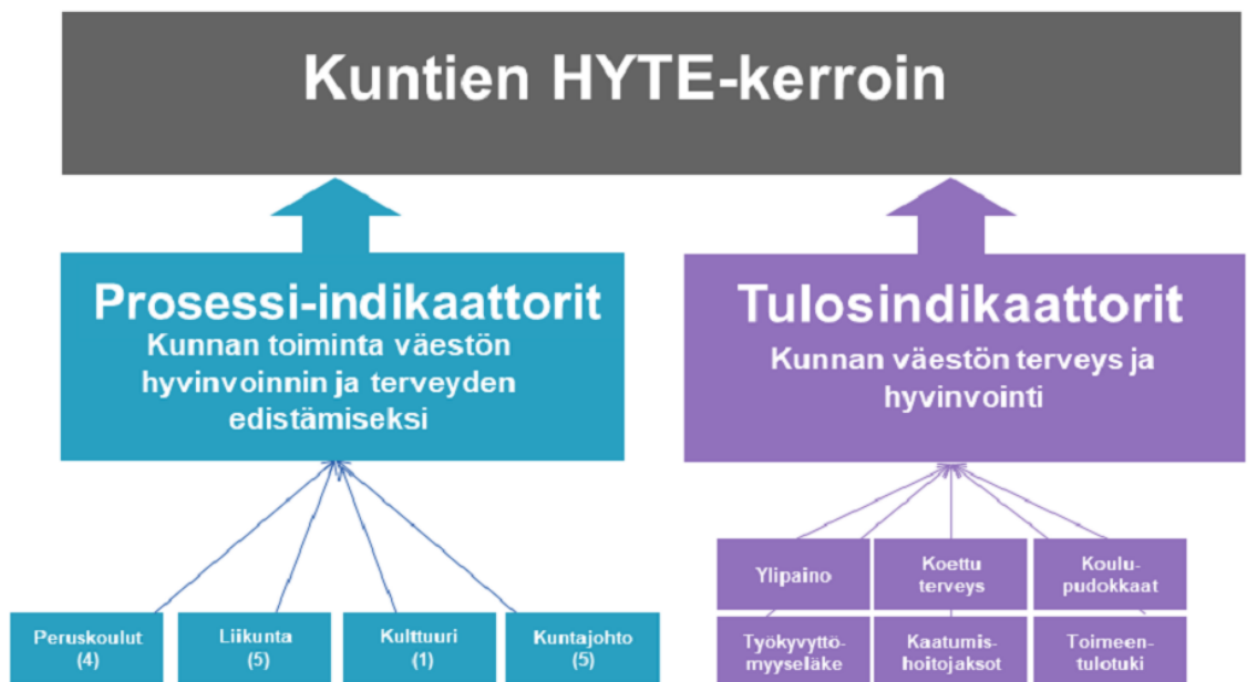
Hyvinvointikertomus tulisi olla osa kunnan strategiatyötä. Valtuuston hyväksymä kuntastrategia ohjaa kunnan toimintaa ja sen tulisi ohjata myös kunnan taloutta. Jotta hyvinvointi olisi osa kunnan taloussuunnittelua ja seurantaa, olisi kuntastrategiaa ja hyvinvointikertomusta tärkeää tehdä samanaikaisesti tai ainakin yhteensopivina toisiaan täydentävinä asiakirjoina.

Hyvinvointitavoitteiden toteutumista tulisi seurata osana talousarvioprosessia. Käytännön tasolla hyvinvointia edistävien tavoitteiden tulisi näkyä toiminta- ja taloussuunnitelmassa sitovina tavoitteina, toimialakohtaisina toimina ja resursseina, käyttötalousosassa ja investoinneissa onnistumisen mittareina sekä kuvauksena toimintakertomuksessa käytetyistä resursseista ja onnistumisista tavoitteittain.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on tärkeää inhimillisen näkökulman lisäksi taloudellisesta näkökulmasta. Parantamalla kuntalaisten hyvinvointia pitkäjänteisesti voimme antaa lapsille ja nuorille hyvät lähtökohdat elämään, edistää työikäisten terveyttä ja työkykyä sekä tukea ikääntyvän väestön toimintakykyä ja kotona pärjäämistä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisellä on myös suuri kansanterveydellinen rooli. Vesannolla ollaan THL:n ikävakioitun sairastavuusindeksin mukaan lähes 45% sairaampia kuin muualla Suomessa. Myös mielen hyvinvoinnissa on merkittäviä haasteita, josta kertoo mm. mielenterveysindeksi, joka kertoo vesantolaisten kärsivän mielenterveyden ongelmista 65% enemmän kuin suomalaiset keskimäärin. Moni näistä haasteista olisi mahdollista ehkäistä ennakoimalla ja tekemällä laadukasta työtä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Hyte-kerroin

Hyte-kerroin on kannustin kunnille kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveydenedistämistyöhön. Hyte-kertomuksessa tarkastellaan eri indikaattoreiden kautta kuntalaisten terveydentilaa ja sen muutosta sekä kunnan terveydenedistämisen aktiivisuutta. Indikaattorit jakautuvat tulos- ja prosessi-indikaattoreihin. Tulosisindikaattorit ovat painotukseltaan suurempia kuin prosessi-indikaattorit. Tulosisindikaattoreissa tarkastellaan kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia ylipainon, koetun terveyden, koulupudokkaiden, kaatumisten/tapaturmien sekä työttömyyseläkkeen ja toimeentulotuen saajien kautta. Prosessi-indikaattoreissa tarkastellaan neljän eri osa-alueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintaa (Peruskoulu, liikunta, kulttuuri ja kuntajohto).

Hyte-kerroin lasketaan laskulaavalla, jonka perusteella kunnille myönnetään valtionosuutta terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyöhön. Yksinkertaisessa muodossa laskukaava on: **Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perushinta x kunnan asukasluku x kunnan hyte-kerroin**. Vuodelle 2023 Vesannon samaa

valtionosuus Hyte-kertoimen mukaan on 29 453e. Kunta voi vaikuttaa tekemällään hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen työllään jatkossa hyte-kertoimen valtionosuusmäärään.

Hyvinvointisuunnitelma 2023

Lähtökohtana Vesannolla on se, että palvelut tuotetaan ihmislähtöisesti. On tärkeää tietää, miten Vesannon asukkaat voivat ja millaisia tarpeita heillä on. Palveluita halutaan kehittää todellisen tarpeen pohjalta. Vuoden 2023 hyvinvointitavoitteet kytkeytyvät hyvinvointivajeiden lisäksi kuntastrategiaan, laajan hyvinvointikertomuksen tavoitteisiin sekä Pohjois- Savon yleisiin hyvinvointitavoitteisiin. Yleisten hyvinvointitavoitteidentavoitteiden pohjalta johdetaan erilliset, tarkennetut toimintatavoitteet eri hallinnonaloille toiminnan suunnitteluun. Tavoitteet pyritään saavuttamaan kunnan, kolmannen- ja neljännen sektorin sekä alueellisten ja valtakunnallisten verkostojen yhteistyöllä. Sote- palveluiden siirtyessä hyvinvointialueelle tiivis ja saumaton yhteistyö kunnan ja hyvinvointialueen kanssa on ehdottoman tärkeää. Lisäksi kunnassa ja alueella toimivat hankkeet tukevat osaltaan tavoitteiden saavuttamisessa ja mahdollistavat monipuolista terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä.

Yleiset koko kuntaa koskevat tavoitteet:

Mielen hyvinvoinnin lisääntyminen

- Tiivis yhteistyö Mieliteko- hankkeen kanssa
- Tunnetaitojen kehittäminen koulussa ja varhaiskasvatuksessa

Osallisuuden vahvistuminen

- Yksinäisyyden väheneminen
- Kyläkummi-toiminnan kehittäminen
- Tapahtumien ja toiminnan jalkautuminen keskustan lisäksi sivukylille
- Ideointi- ja palautekanavan käyttöönotto ja hyödyntäminen
- Henkilöstön tukeminen muutoksessa (kunnan rakennemuutos, HVA:lle siirtyvät työntekijät)
- Järjestetään vuosittain vapaaehtoistyön verkostopäivä toimijoille.

Luonto hyvinvoinnin lähteenä eri-ikäisille kuntalaisille

- Kansanterveyttä metsästä toimintamallin käyttöönotto
- Luonnon hyödyntäminen toimintaympäristönä (päiväkot, koulu, vapaa-aika jne.)

Terveellisten elintapojen edistäminen

- Liikunnalliseen ja terveelliseen elämäntapaan kannustaminen
- Hävikkiruoan ohjaaminen vähävaraisille/ tarvitseville
- Työhyvinvoinnin lisääminen mm. työpaikkaliikunnan kautta

Vanhemmuuden vahvistuminen

- Asiantuntijaluennot
- Mummikummi- toiminnan kartoittaminen

3.3.3. Työllisyyspalvelut

Palvelukuvaus

Vuosi 2023 tuo muutoksia työllisyyspalveluihin. Vesannon työllisyyspalveluiksi on jäämässä vain etsivä nuorisotyö. Nuorten työpaja, kuntouttava työtoiminta ja sosiaalinen kuntoutus siirtyvät hyvinvointialueen työksi. Kunnassa työskentelevät jatkossa rinnakkain kunnan ja hyvinvointialueen työntekijät niin, että asiakkaille näkyy saumaton yhteistyö.

Työllisyyspalveluiden tavoitteena on syrjäytymisen ehkäiseminen, osallisuuden ja elämänhallinnan vahvistaminen sekä asiakkaan tukeminen opiskelu- tai työelämään.

TE-palvelu-uudistus toteutuu 1.1.2025. Valtio siirtää työllisyyden hoidon kunnille. Pohjois-Savon Liitto tekee Uusi Kunta-selvitystä, jonka tuloksena saadaan tietoa siirtyvistä palveluista sekä erilaisista aluevaihtoehtoista (vähintään 20 000 työllistä). Selvityksen ohjausryhmään kuuluvat kaikki Pohjois-Savon kunnanjohtajat.

Työllisyyteen liittyy osaltaan kunnille tuleva velvoite kotouttamiseen. Kotouttamista hoitaa kunnassa viranhaltija (julkinen valta). Kotouttamiseen liittyvä kenttätö on vasta muotoutumassa.

Riskit

Työllisyyden hoito jää sirpaleiseksi ja sen vaikuttavuus huononee, kun lähes koko työllisyyden hoito siirtyy hyvinvointialueelle. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on murrostilanteessa ensiarvoisen tärkeää.

<i>Hyvinvointi ja terveys</i>	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot			31.500,00	31.500,00	31.500,00
Toimintamenot			-86.140,00	-86.140,00	-86.140,00
Toimintakate			-54.640,00	-54.640,00	-54.640,00
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät			-7.950,00	-7.950,00	-7.950,00

=sitovuus valtuustoon nähden

3.3.4. Vapaa-aikatoimi

Palvelunkuvaus

Vapaa-aikatoimi tarjoaa hyvinvointia ja terveyttä edistäviä palveluja kaikille kuntalaisille. Yhteisenä periaatteena palvelujen järjestämisessä on eri-ikäisten ryhmien huomioiminen palveluntarjonnassa sekä monikulttuurisuus ja suvaitsevaisuuden lisääminen.

Liikuntatoimi

Liikuntatoimi tarjoaa monipuolisia liikuntapaikkoja ja -mahdollisuuksia liikunnan harrastajille. Liikuntatoimi koordinoi liikunta-alueiden ylläpitotoimia yhdessä Viisarit Oy:n ja kuntalaisten kanssa. Liikuntatoimi avustaa liikuntaa harrastavia järjestöjä lapsille ja nuorille suunnatun toiminnan osalta.

Liikuntatoimen hallinnollisia tehtäviä hoidetaan 30 %:n työajalla vapaa-aikasihteerin toimesta.

Lisäksi vuoden 2023 alusta lukien palkataan vapaa-aikaohjaaja, jonka työajasta 70 % varataan liikunnan ohjaukseen sekä liikunnalliseen yhteistyöhön järjestöjen ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

Nuorisotoimi

Vapaa-aikasihteerin tehtäviin kuuluu nuorten harrastusmahdollisuuksien järjestäminen ja koordinointi kunnassa. Valtaosa toiminnasta toteutetaan itsenäisesti, mutta myös yhteistyössä eri yhdistysten ja toimijoiden, lähialueiden kuntien nuorisotyön ja etsivän nuorisotyön kanssa.

Vapaa-aikasihteerin toimii nuorisovaltuuston toiminnan tukijana ja on läsnä kokouksissa.

Nuorisotyötä hoidetaan 70 %:n työajalla vapaa-aikasihteerin toimesta. Lisäksi vapaa-aikaohjaajan työajasta 30 % varataan nuorisotyöhön.

Kulttuuritoimi

Kulttuuritoimi tuottaa kulttuuritilaisuuksia eri-ikäisille kuntalaisille erityisryhmiä unohtamatta ja järjestää kaikille avoimet kunnan juhlatilaisuudet (mm. itsenäisyysjuhla). Avustustoiminnalla kulttuuritoimi luo mahdollisuuksia kulttuurin omaehtoiselle harrastamiselle ja tukee kulttuuritapahtumien järjestämistä ja niistä tiedottamista.

Kulttuuritoimi panostaa lasten ja nuorten kulttuurikasvatukseen tarjoamalla erilaista kulttuuritoimintaa varhaiskasvatukselle ja koululle. Lisäksi huomioidaan kasvavan eläkeläisväestön sekä palvelukeskuksessa asuvien vanhusten että erityisryhmien kulttuuritarjonta. Kulttuuritoimen keskeisiä toimintamuotoja ovat mm. erilaiset tapahtumat, konsertit, teatteriesitykset, näyttelytoiminta sekä kotiseutuarkiston ylläpitäminen.

Kirjaston kokoustila mahdollistaa pienimuotoisten tapahtumien järjestämisen. Uudella koululla voidaan käynnistää elokuvatoiminta ja järjestää konsertteja ym. tapahtumia.

Vesannon kunnankirjaston palvelukuvaus

Vesannon kunnankirjasto tarjoaa kirjastopalveluja Vesannon kunnan asukkaille. Kirjasto on avoin myös kaikille muille asiakkaille. Kuulumme Rutakko-kirjastoverkkoon. Vesannon kirjasto palvelee asiakkaita arkipäivisin ja omatoimikirjastona päivittäin 7 - 21.

Vesannon kunnankirjaston asiakaspalveluperiaatteet

Palveluhenkisyys

Asiakaspalvelu on tärkein tehtävämme. Haluamme palvella asiakasta laadukkaasti ja tehokkaasti. Olemme helposti lähestyttäviä ja meillä on aito pyrkimys ymmärtää asiakkaan tarpeita. Varmistamme tiedonkulun asiakaspalvelutilanteissa ja ohjaamme tarvittaessa asiakkaan hakemaan tietoa muualta. Pyrkimyksenämme on kehittää helposti saatavilla olevia asiakaslähtöisiä palveluja.

Pätevyys

Olemme ammattitaitoisia informaatioalan osaajia. Kehitämme ammattitaitoamme varmistaaksemme ajantasaisen ja monipuolisen palvelutarjonnan. Ohjaamme ja opastamme asiakkaita myös omatoimiseen kirjastonkäyttöön.

Luotettavuus

Toimimme johdonmukaisesti ja luotettavasti yhteisiä sääntöjä noudattaen. Olemme vaitiolovelvollisia asiakkaita koskevissa asioissa. Käsittelemme ja arkistoidemme asiakastiedot luottamuksellisesti ja voimassa olevien lakien mukaisesti.

Kohteliaisuus

Kunnioitamme asiakasta. Olemme huomaavaisia ja ystävällisiä. Tervehdimme asiakasta ja puhumme hänelle kohteliaasti. Palvelemme asiakkaita yksilöllisesti ja kohtelemme heitä tasavertaisesti.

Vuorovaikutus

Tiedotamme palveluistamme aktiivisesti asiakkaillemme. Vältämme kirjastoslangia keskustellessamme asiakkaan kanssa. Keskenäisistä palvelutilanteista viestitämme työtovereille. Arvostamme asiakkaan antamaa palautetta ja kehitämme palvelujamme saadun palautteen pohjalta.

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

TAVOITE	MITTARI	TOTEUMA
Vapaa-aikatoimen palvelut edistävät kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä sekä vahvistavat osallisuuden tunnetta.	Asiakaskyselyt Tea -viisari	

SIVISTYSLAUTAKUNTAA SITOVAT TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

TAVOITE	MITTARI	TOTEUMA
Liikuntatoimi		
Kuntalaisten liikunta-aktiivisuus lisääntyy.	Laadukkaat ja hyvin ylläpidetyt liikunta-alueet kunnassa ja niiden hyvä käyttöaste.	
	Liikuntapaikkojen kävijämäärän ja harrastajien määrän seuranta.	
	Teaviisari.	
Paikallisten liikuntajärjestöjen ja -toimijoiden kanssa tehdään hyvää yhteistyötä.	Järjestöfoorumi ja toteutunut järjestöyhteistyö	
	Uuden avustusjärjestelmän käyttöönotto	
Liikunnanohjaus monipuolistuu ja lisääntyy.	Yhteisö- ja yksilöohjauksen määrät ja tapahtumat	
Liikuntahallin varauskalenteri ja liikuntapaikkoihin liittyvät järjestelmät uudistetaan.	Uuden järjestelmän käyttöönotto ja palautekysely	
Retkeilyreitit ja ulkoilualueet ovat hyvin hoidettuja ja houkuttelevia.	Vuosittainen kunnostus, palautekyselyt	
Nuorisotoimi		
Nuoret ovat hyvinvoivia ja aktiivisia ja heidän osallisuutensa lisääntyy.	Ryhmä- tai yksilömuotoinen nuorisotyö ja yksilöllinen kohtaaminen	
	Nuorisotilojen käyttöaste ja toimintaan osallistuvien määrä	
	Nuorisovaltuustotoiminnan tukeminen ja kehittäminen	
	Asiakaskysely	
Yhteistyö nuorisotoimintaa järjestävien järjestöjen, yhteisöjen ja	Yökahvilatoiminnan valvontavuorojen sopiminen ja muu yhteistyö	

muiden toimijoiden kanssa on toimivaa.	Yhteistyö Tervon nt:n ja Niiniveden srk kanssa. Toteutuneet leirit.	
	Toteutuneet ja tavoittaneet kohtaamiset	
Diginuorisotyötä toteutetaan.	Toimiminen eri some-alustoilla ja toteutuneet tapahtumat	
Maahanmuuttajat huomioidaan nuorisotyössä.	Toteutunut toiminta	
Kirjastotoimi		
Kirjaston kokoelma on uudistuva, laadukas ja ajantasainen sekä valtakunnallisten suositusten mukainen.	Lainauksien ja kirjastokäyntien määrä. Uuden aineiston hankinta suhteessa asukasluukuun. Verkkokäyntien määrä.	
Rutakko-verkon yhteiskokoelma huomioidaan oman kokoelman hoidossa ja kartoittamisessa.	Palautekysely.	
Lasten ja nuorten kirjastopalvelut ovat ajanmukaiset ja tarpeisiin mitoitettut.	Uutuushankinta lasten- ja nuorten aineistossa vähintään opetushallituksen suosituksen mukainen ikäluokkien koko huomioiden	
Yhteistyö koulun kanssa on jatkuvaa ja sujuvaa ja kirjastonkäyttöä opetetaan säännöllisesti.	Luokkien kirjastokäyntien määrä/lv. Kirjastonkäytönopetuksen toteutuminen suunnitelman mukaan.	
Kirjailijavieraita ja kirjavinkkareita vierailee koululla tai päiväkodilla yhteistyössä Rutakko-verkon kanssa.	Vuosittainen vierailijamäärä ja osallistunut oppilasmäärä.	
Maahanmuuttajat huomioidaan kirjastopalveluissa.	Toteutuneet maahanmuuttajille suunnatut kirjastopalvelut	
Hyvinvointia tukevaa aineistoa pidetään esillä ja siitä tiedotetaan aktiivisesti.	Toteutuneet aineistoesittelyt.	
Kulttuuritoimi		
Kulttuuripalvelut ovat monipuolisia.	Kaikille kuntalaisille järjestettyjä	

Tapahtumatuotantoa kehitetään yhdessä kolmannen sektorin kanssa Kulttuuripalveluja tuotetaan yhteisöllisen asumisen yksiköihin. Varhaiskasvatuksen ja koululaisten kulttuuritapahtumia järjestetään vuosittain. Maahanmuuttajat osallistetaan tapahtumien järjestämiseen. Poikkihallinnollisen kulttuurityöryhmä kokoontuu väh. 2x/vuosi	kulttuuritapahtumia väh. 2 tapahtumaa/vuosi. Yhteistyökumppaneiden kanssa järjestetyt tapahtumat/vuosi Laadukas kulttuuritarjonta vähintään 2 krt/yksikkö Varhaiskasvatuksen kulttuuritarjonta väh. 2 krt/lapsi. Kaikki perusopetuksen oppilaat osallistuvat tapahtumiin vähintään 2 krt/koululainen. Tapahtumien ja osallistujien lukumäärä Teaviisari	
--	--	--

Riskit

Pieni organisaatio, jossa työ on muutaman työntekijän vastuulla. Sijaisia ei aina ole käytettävissä ja siten henkilökunnan poissaolot haastavat palvelujen tuottamista.

<i>Vapaa-aikatoimi</i>	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot			11.200,00	11.200,00	11.200,00
Toimintamenot			-533.660,00	-533.660,00	-533.660,00
Toimintakate			-522.460,00	-522.460,00	-522.460,00
Poistot ja arvonalentumiset			-31.150,00	-30.560,00	-30.560,00
Laskennalliset erät			-34.350,00	-34.350,00	-34.350,00
=sitovuus valtuustoon nähden					

3.3.5. Elinkeinotoimi

Palvelukuvaus

Elinkeinotoimen budjetti jakautuu elinvoiman kehittämiseen ja elinkeinotoiminnan edistämiseen. Elinkeinotoimi toteuttaa omalta osaltaan Vesannon kuntastrategiassa määritellyjä strategiapainopisteitä (2022) eli Vesannon lukion kehittäminen, luonto vetovoimatekijänä, luovuuden ja hyvinvoinnin lähteenä, yhteisöt ja verkostot voimavarana, erilainen ja omanlainen Vesanto, omavarainen Vesanto. Strategian mukaisesti elinkeinotoimen toimintatapa on ennakoiva, tulevaisuussuuntautunut, positiivinen, kannustava, rohkea sekä aktiivinen verkostoituja.

Kunnan elinvoimatyötä ohjaava elinvoimaryhmä kokoontuu noin 6-12 kertaa vuodessa. Elinvoimaryhmän tehtävänä on: 1) kehittää ja arvioida koko Vesannon kunnan toimintaa elinvoimanäkökulmasta, 2) kehittää ja arvioida kunnan elinvoimajohtamista, 3) valmistella elinvoimaa tukevia sisäisiä ja ulkoisia kehittämishankkeita, 4) avustaa kunnanvaltuustoa ja -hallitusta strategiatyössä. Yrityksiin ja yritystukiin liittyvät asiat valmistelee elinkeinoasiamies tarvittavien asiantuntijoiden kanssa ja päätökset tekee kunnanjohtaja.

Elinkeinoasiamiehen toimenkuva jakautuu kahteen päätehtävään; yritysneuvontaan sekä kunnissa tehtävään elinkeinostrategiseen - ja elinkeinojen kehittämistyöhön. Talousarviokaudelle 2023 ajoittuu kunta-sektorin rakenteellisia muutoksia, joilla on vaikutuksia yritysten toimintaedellytyksiin. Näitä muutoksia seurataan ja yritysten resilienssin edistämiseen muutoksissa etsitään keinoja.

Apuna elinkeinotoiminnan kehittämisessä on SavoGrow Oy:n projektit ja elinvoimatyö. Maaseudun kehittämistoimintaa hyvin täydentävää rahoitusinstrumenttia leader-rahoitusta hallinnoi Kehittämisyhdistys Mansikka ry.

<i>Elinkeinotoimi</i>	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	65,00				
Toimintamenot	-158.338,00	-229.980,00	-209.900,00	-209.900,00	-209.900,00
Toimintakate	-158.272,00	-229.980,00	-209.900,00	-209.900,00	-209.900,00
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät	-26.133,00	-3.640,00	-6.830,00	-6.830,00	-6.830,00
=sitovuus valtuustoon nähden					

3.3.6. Maaseutuhallinto

Maaseutuhallinto

Sitovuus: valtuusto, brutto

Vastuuhenkilö: maaseutujohtaja Juha Nykänen

Toiminta-ajatus

Kuopion, Suonenjoen ja Varkauden kaupunkien sekä Kaavin, Leppävirran, Rautalammin, Rautavaaran, Siilinjärven, Tervon, Tuusniemen ja Vesannon kuntien alueella toimivan Sydän-Savon maaseutupalvelujen tehtävänä on huolehtia maaseudun elinkeinojen, elinolosuhteiden ja palvelujen kehittämisestä sekä maaseutuelinkeinoja koskevien viranomaistehtävien hoitamisesta.

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen toimielimiä ovat maaseutulautakunta, sen mahdollisesti asettamat jaostot sekä sen alainen palveluorganisaatio, Sydän-Savon maaseutupalvelu.

Yhteistoiminta-alueella turvataan maaseutuhallinnon palvelujen saatavuus ja toiminta siten, että toiminta on tehokasta, tasapuolista ja avointa.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Maataloudessa eletään voimakasta rakennemuutoksen aikaa. Tilamäärä on vähentynyt yhteistoiminta-alueella kuluneen viiden vuoden aikana keskimäärin 50 tilalla / vuosi. Tilamäärän nopeasta vähentymisestä huolimatta tuotannon taso on säilynyt lähes ennallaan. Maatalousyritysten kannattavuus on sitä vastoin ollut viime vuodet heikko. Tilannetta on pahentanut viimeaikojen raju tuotantokustannusten nousu ja ettei kohonneita tuotantokustannuksia ole pystytty viemään maataloustuotteiden hintoihin. Osa viljelijöistä vastaa kiristyneisiin taloudellisiin edellytyksiin laajentamalla voimakkaasti tuotantoa. Osa jättää toimialan. Osalla tiloista puolestaan monipuolistetaan yritystoimintaa tai mennään palkkatyöhön tilan ulkopuolelle. Haasteelliset ajat ovat näkyneet myös viljelijöiden jaksamisongelmina.

Maatalousalaa vaivaa työvoimapula. Työvoiman lisätarve kohdistuu maatalouselinkeinoon eläköitymisen kautta, työvoimaa poistuu niin yrittäjistä kuin palkkatyöstä, toisaalta tilakoon kasvu lisää ulkopuolisen työvoiman tarvetta. Myös Ukrainan sota vaikeuttaa merkittävästi kausityövoiman saantia.

Maaseudun kehittämisen suuria trendejä ovat ympäristö, ilmasto, kilpailukyky ja niihin liittyvät innovaatiot. Kiertotaloutta edistävät ratkaisut ja uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käyttö tarjoaa valtavat mahdollisuudet. Taloudellisen kasvun aikaansaaminen edellyttää uudenlaisia tapoja toimia ja ajatella. Maaseudulla on potentiaalia niin biotalouden kuin luontomatkailun kehitykseen. Maaseutu tarjoaa ratkaisuja niin uudistumiseen, hyvinvointiin kuin ympäristö- ja ilmastokysymyksiin. Puhdas luonto, väljyys, viihtyisä ympäristö ja toimivat palvelut houkuttelevat maaseudulle uusia asukkaita ja muita kävijöitä.

Maaseudun kehittäminen tähtää siihen, että maaseudulla on hyvät edellytykset monenlaiselle yritystoiminnalle ja eri-ikäisten ihmisten asumiselle. Kehittämistyössä pyritään näkemään erilaisten alueiden mahdollisuudet ja edistämään niitä.

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueella pyritään vastaamaan toimintaympäristön muutoksen tuomiin haasteisiin ja turvaamaan EU-lainsäädännön vaatimusten täyttyminen viranomaistehtävissä. Vuonna 2023 alkavan Eu-ohjelmakauden myötä yhteistoiminta-alueelta poistuu tehtäviä, mutta myös tulee uusia tehtäviä. Uuden edessä myös koulutus- ja neuvontatarve asiakkaille kasvaa. Vuodelle 2023 on talousarvioesityksessä viranomaistehtäviin varauduttu lisäämään resursseja. Maatilataustaiseen yritystoimintaan liittyviä asiantunti-

japalveluita, sekä kehittämistoimiin liittyvää kokonaisvaltaista neuvontaa ja ohjausta annetaan maaseutuhallinnon yhteispalveluyksiköllä käytössä olevien resurssien puitteissa. Erilaisia kehittämistoimenpiteitä tehdään tiiviissä yhteistyöllä muiden maaseudun kehittämistoimijoiden kanssa.

Riskien hallinnan ja sisäisen valvonnan painopisteet ja menettelyt

Talousarvion toteutumista valvotaan kuukausittaisilla raportoinnilla sekä kolmannesvuosittain toteutettavalla valtuustoraportoinnilla. Toiminnasta raportoidaan myös sopimuskuntia ja toteumaraportit käsitellään maaseutulautekunnassa. Maaseutupalvelun toiminnan toteutumisesta valvotaan myös ruokaviraston toimesta. Tietoturvan osalta maaseutuhallinnossa on toimeenpantu maksajaviraston tietoturvalähtöisen tietoturvallisuuden hallintamallin ISO/IEC 27001:2013 -pohjaiset vaatimukset ja soveltamistapa.

MAASEUTUTULAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2023</i>	<i>Mittari</i>	<i>Tavoitetaso</i>
<i>Kehitetään aktiivisesti maatilataustaista yritystoimintaa ja toimintaympäristöä</i>	Osallistutaan aktiivisesti yhteistyökumppaneiden kanssa tehtäviin kehittämistoimenpiteisiin	Kehittämistoimenpiteet	Osallistutaan maatalayritysten kilpailukykyä investointeja, omistajanvaihdoksia ja yrittäjien hyvinvointia edistäviin kehittämishankkeisiin ja -toimenpiteisiin sekä maaseudun elinkeinojen toimintaympäristön ja työvoiman saantia edistäviin kehittämistoimenpiteisiin.
<i>Henkilöstön ammattitaidon hyödyntäminen ja kehittäminen</i>	Uuden maaseutuohjelman toimeenpanoon liittyvät koulutukset	Koulutuksiin osallistuminen	Riittävä, asiakkaiden tarpeisiin vastaava osaaminen uuden ohjelmakauden toimeenpanoon
<i>Palveluiden hallittu kustannuskehitys / tehostaminen</i>	Uuden ohjelmakauden toimeenpanon vuoksi resursseja enemmän viranomaistehtäviin Jatketaan yhteistyön tiivistämistä sidosryhmien kanssa kehittämällä asiakaskeskeisiä palvelupolkuja	Edellisen vuoden toimintamenot	Vuonna 2023 viranomaispalvelujen toimintakulut + 7 %, kehittäminen – 7 % Sydän-Savon maaseutupalvelu toimii entistä tiiviimmin osana täydentyvää verkostoa, missä maatalouden eri viranomais- ja kehittämistahot sekä sidosryhmät tekevät yhteistyötä asiakaslähtöisesti, valmentajamaisella otteella

Henkilöstö

Isäntäkunnan palveluksessa on 11 maaseutuhallinnon tai maaseudun kehittämistehtävää hoitavaa vakituista viranhaltijaa.

Henkilötyövuodet	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kokonaishenkilöstö	11,5	11,5	11	11	11
Vanhuuseläketapahtumat		0	1		
Eläköityvien korvausrekrytoinnit		0	1		

Informatiiviset tunnusluvut

Lautakunnan asettamat tavoitteet	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Yhteistoiminta-alueen aktiivimaatilat	1650	1650	1600	1550	1500
Maksetut maataloustuet, M€	60	58	60	60	60
Maaseutuviranomaistehtävät					
- Maatilaa / htv	184	179	178	178	178
- €/aktiivimaatila	344	354	390	400	420
- €/peruslohko	18,81	15,24	16,38	16,16	16,50
Maaseutuyritysten kehittäminen*					
- €/aktiivimaatila	95,86	97,75	93,70	110	125
- €/maaseutualueen asukas	2,27	2,30	2,15	2,45	2,70

*ei sisällä erillisten kehittämishankkeiden kuntavastinrahaa

Maaseutuhallinto

Tuloslaskelma

	TP2021	TA2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Myyntituotot (ulk)	629 759	653 442	679 640	695 380	707 857
Vuokratuotot (ulk)	7 729	7 730	6 400	6 900	7 400
TOIMINTATUOTOT	637 487	661 172	686 040	702 280	715 257
Henkilöstökulut	-579 405	-592 407	-602 559	-619 955	-631 900
Muiden palv. ostot (ulk)	-13 889	-46 001	-41 005	-41 242	-42 118
Palvelujen ostot (sis)	-29 935	-36 653	-47 534	-47 534	-47 534
Aineet, tavarat ja tarv (ulk)	-20 154	-9 472	-9 485	-9 551	-9 742
Avustukset	-4 421	-10 000	-15 000	-15 000	-15 000
Muut kulut	-86 223	-62 730	-69 630	-70 117	-71 520
TOIMINTAKULUT	-734 027	-757 263	-785 213	-803 399	-817 814
TOIMINTAKATE	-96 539	-96 091	-99 173	-101 119	-102 557

TOIMINTAKULUT KUSTANNUSPAIKOITTAIN TALOUSSUUNNITELMAKAUDELLE

	TP 2021	Ks 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Maas. viranom. palvelut	570 811	584 405	624 438	620 000	630 000
Kehittäminen	158 870	161 283	149 919	165 500	185 000
Muut palvelut	4 347	3 845	4 497	5 000	5 000

KUNTAOSUUDET 2023

	Viranomaispalvelut	Kehittäminen	Muut	Yhteensä
KAABI	25671	6040		31711
KUOPIO	284032	67582		351614
LEPPÄVIRTA	59929			59929
RAUTALAMPI	37109	7774	2752	47635
RAUTAVAARA	14108	2476		16584
SIILINJÄRVI	65601	31827	1745	99173
SUONENJOKI	41409	13251		54659
TERVO	15824	3844		19668
TUUSNIEMI	28933	6580		35513
VARKAUS	13972	5155		19127
VESANTO	32823	5391		38214

**TA-TILASTO
2023**

<i>Kunnan nimi</i>	Tilojen lkm	Kasvulohko- jen lkm	Kokonais- pinta-ala, ha	Maksettu tuki € vuonna 2021	Tukihakemus- ten lkm	Asu- kas- luku
KAABI	63	1 856	2 530	2 488 550	325	2 778
KUOPIO	689	17 478	34 241	31 042 670	3 550	*26 519
LEPPÄVIRTA	194	3 909	5 438	4 058 295	737	9 279
RAUTALAMPI	102	2 203	4 293	3 608 648	534	3 035
RAUTAVAARA	38	760	1 468	1 308 607	215	1 513
SIILINJÄRVI	142	3 616	8 376	7 412 878	681	21 297
SUONENJOKI	122	2 691	4 401	3 216 048	488	6 891
TERVO	46	882	1 616	1 437 562	219	1 478
TUUSNIEMI	81	1 894	3 021	2 207 904	339	2 419
VARKAUS	47	788	1 129	771 357	161	*1 731
VESANTO	87	2 045	3 471	2 667 341	451	1 941
	1 611	38 122	69 984	60 305 699	7 700	69 602

*) maaseutualue

Maaseututoimi	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot					
Toimintamenot	-41.548,00	-39.690,00	-39.260,00	-39.260,00	-39.260,00
Toimintakate	-41.548,00	-39.690,00	-39.260,00	-39.260,00	-39.260,00
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät			-80,00	-80,00	-80,00

=sitovuus valtuustoon nähden

Kunnanhallitus	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	1.577.836,00	1.400.870,00	1.676.510,00	1.676.510,00	1.676.510,00
Toimintamenot	-2.699.501,00	-2.944.590,00	-3.375.970,00	-3.375.970,00	-3.375.970,00
Toimintakate	-1.121.665,00	-1.543.720,00	-1.699.460,00	-1.699.460,00	-1.699.460,00
Poistot ja arvonalentumiset	-268.570,00	-324.580,00	-578.540,00	-596.330,00	-578.460,00
Laskennalliset erät	-17.581,00	344.260,00	294.890,00	294.500,00	294.500,00

=sitovuus valtuustoon nähden

3.4. Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta vastaa varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, lukiokoulutuksen, aikuiskoulutuksen sekä vapaa-aikatoimen palvelujen toteuttamisesta ja kehittämisestä. Sivistystoimi tukee palvelujensa avulla kuntalaisten hyvinvointia, osallisuutta ja kasvumahdollisuuksia.

Sivistystoimen hallinto on yhdistetty yhtenäiskoulun hallintoon siten, että hallinnollinen rehtori-sivistystoimenjohtaja vastaa sivistystoimenjohtajan virkaan kuuluvista tehtävistä, kuten sivistystoimen tulosalu-
een toimistopäällikön ja sivistyslautakunnan esittelijän tehtävistä. Yhtenäiskoulun toimistosihteeri vastaa koulukuljetusten järjestämisestä ja sivistystoimen hallinnon toimistotehtävistä.

Sivistystoimen strategia ajalle 2020 - 2025 on hyväksytty vuonna 2020 ja sen vuosittaiset toteuttamissuunnitelmat kirjataan koulun toimintasuunnitelmaan ja käydään läpi muiden tulosyksiköiden henkilöstöpalavereissa.

Vesannon sivistystoimen visio 2025

- Hyvinvoivat ja tulevaisuuteensa uskovat lapset ja nuoret.
- Yhteisöllisyyttä tukevat ja tunnetaitoja vahvistavat toimivat palvelut läheisessä kosketuksessa luontoon.
- Viihtyvyyttä, toimeliaisuutta ja hyvinvointia lisäävät vapaa-ajan palvelut.
- Innostava, osaava ja yhdessä toimiva henkilöstö.
- Neuvokkuus muutosten edessä.

VESANNOLLA**VOIDAAN****HYVIN!**

3.4.1. Varhaiskasvatus

Palvelunkuvaus

Varhaiskasvatusta järjestetään Vesannon kunnassa päiväkoti Esikossa ja omassa kodissaan työskentelee yksi perhepäivähoitaja. Esiopetusta, jota säätelee perusopetuslaki, järjestetään Vesannolla päiväkoti Esikossa. Vuorohoito on myös keskitetty päiväkotiin.

Päiväkoti Esikossa lapset ovat jaettu ryhmiin. Jokaisessa ryhmässä on pedagogisesta toiminnasta vastaava varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja sekä tarvittaessa ryhmäavustaja. Päiväkoti Esikossa työskentelee myös varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Ryhmien toiminta perustuu pienryhmätoimintaan sekä suunnitelmalliseen ja tavoitteelliseen varhaiskasvatuksen järjestämiseen lain asettamien tavoitteiden ja vaatimusten mukaisesti.

Perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksesta vastaa perhepäivähoitaja. Perhepäivähoitoa järjestetään hoitajan omassa kodissa. Lapsiryhmän koko on enintään neljä. Perhepäivähoitotoiminnassa noudatetaan samoja varhaiskasvatukselle asetettuja tavoitteita ja velvoitteita kuin päiväkotitoiminnassakin.

Vesannon kunnan varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on päivitetty vastaamaan varhaiskasvatuslain asettamia tavoitteita ja ne on otettu käyttöön 1.8.2022.

Hankkeet

Valtion erityisavustus koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi

Koronaepidemian aiheuttamien oppimisen ja pulmatilanteiden ratkaisemiseksi varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on lisätty henkilöstöresurssia oppimisen tukeen ja erityisopetukseen. Näin oppilaiden edellytykset osallistua täysipainoisesti opetukseen paranevat ja lasten hyvinvointi paranee. Lasten henki-
 lökohtainen kohtaaminen ja kuuleminen arjessa mahdollistuu lisätyn resurssin turvin.

Tasa-arvoa ja kouluhyvinvointia lisäävien toimenpidekäytänteiden laadullinen kehittäminen

Hankerahoituksen avulla tuetaan varhaiskasvatuksen lasten ja esiopetuksen oppilaiden yksilöllisiä oppimispolkuja, tuetaan koulumyönteisyyttä, ehkäistään kouluikäymättömyyttä ja pystytään havaitsemaan tuen tarve varhaisessa vaiheessa sekä kohdentamaan tukitoimet ajoissa. Myönnettyllä avustuksella on pal-
 kattu määräaikainen varhaiskasvatuksen opettaja.

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

TAVOITE	MITTARI	TOTEUMA
Varhaiskasvatuspalvelut ovat riittäviä ja saavutettavia.	Kelpoisen henkilökunnan määrä on riittävä ja henkilökunnan suhdeluku on varhaiskasvatuslain mukainen jatkuvasti. Henkilöstön ja huoltajien välinen yhteistyö Tapaamiset/toimintakausi Asiakaskyselyt	

SIVISTYSLAUTAKUNTAA SITOVAT TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

TAVOITE	MITTARI	TOTEUMA
Varhaiskasvatussuunnitelma toteutuu.	Arviointikeskustelut ja palautekyselyt	
Arki on turvallista ja toimivaa. Lapset kokevat kuuluvansa ryhmään. Ketään ei kiusata.	Arviointi osana Vasu-keskustelua Säännönmukaiset tarkastukset ja ajan tasalla olevat pelastussuunnitelmat	
Hyvinvointi vahvistuu ja luonto on hyvinvoinnin lähteenä.	Tunne- ja vuorovaikutustaitoja harjoitellaan säännöllisesti. Huo-	

Oppimisen ja kasvun tuki on riittävä. Lapset ja vanhemmat ovat mukana toiminnan suunnittelussa. Vanhemmuutta tuetaan kohtaamisissa.	maa hyvä -kortit käytössä, Metsämörri-toiminta ja säännölliset lähi- luontoretket Lapset puheeksi -keskustelut pidetään aina varhaiskasvatuksen aloittamisen yhteydessä ja esiopetusvuoden aikana. Varhaiskasvatuksen osallistumisaste Tukipalvelut tarpeen mukaan: erityisopetus, kuraattori, koulupsykologi sekä monialainen työryhmä. Vanhemmat osallistuvat toiminnan suunnitteluun Vasu-keskusteluissa. Lapsiparlamentti -toiminnan aloittaminen. Kohtaamispaikan kävijämäärät. Palautekyselyt	
---	---	--

Riskit

Sijaisten saatavuus äkillisissä tilanteissa.

Varhaiskasvatus	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	94.021,00	86.200,00	46.800,00	46.800,00	46.800,00
Toimintamenot	-741.123,00	-738.920,00	-803.220,00	-803.220,00	-803.220,00
Toimintakate	-647.102,00	-652.720,00	-756.420,00	-756.420,00	-756.420,00
Poistot ja arvonalentumiset	-54.036,00	-46.630,00	-47.830,00	-47.830,00	-48.830,00
Laskennalliset erät	-37.245,00	-28.970,00	-50.390,00	-50.390,00	-50.390,00
=sitovuus valtuustoon nähden					

3.4.2. Perusopetus

Vesannon yhtenäiskoulu on toiminut 1.8.2009 alkaen. Siihen kuuluvat sekä perusopetus että lukiokoulutus.

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta kuuluu koulun toimintaan tarjoten 1.-2. luokan oppilaille turvalliset iltapäivät. Ohjaajina toimivat koulunkäynnin ohjaajat. Perusopetuslain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa tarjotaan koululla iltapäivisin ja aamutoiminta järjestetään päiväkotikiikossa.

Perusopetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden sosiaalista kasvua ja edistää oppilaiden terveen itsetunnon kehittymistä sekä elämänhallintaa. Opetustyötä ohjaa perusopetuslaki ja -asetus sekä opetussuunnitelma. Vesannon yhtenäiskoulun toimintaa ohjaavat seuraavat arvot: oikeus hyvään opetukseen, kasvu ihmisyyteen, toisen kunnioittaminen, oppilaan ainutlaatuisuus, turvallisuus, oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo.

Vesannon perusopetuksen laatukriteerit on työstetty opetushallituksen laatimien laatukorttien pohjalta. Laatukortteja on yhteensä 11 ja niistä neljä ensimmäistä koskee opetuksen rakenteiden laatua ja kortit 5 - 11 oppilaan kohtaaman toiminnan laatua. Niissä määritellään, miten opetushallituksen määrittämät laatukriteerit toteutuvat Vesannon yhtenäiskoulussa. Osana laatutyötä on tehty myös arviointisuunnitelma, jonka mukaisesti arviointityötä tehdään monella eri tasolla.

Kodin ja koulun yhteistyötä tehdään jatkuvasti sekä kunta/koulu-, luokka- että oppilastasolla. Yhteistyötä ohjaavat periaatteet ovat aktiivisuus, monikanavaisuus, avoimuus ja kodin osallistaminen. Lähtökohtana on eri osapuolten keskinäinen kunnioitus ja kasvatuskumppanuus. Lapset puheeksi -keskustelut pidetään 2., 6. ja 8. luokalla.

Oppilaiden vaikutuskanavia kaikilla ikäluokilla ovat oppilaskuntatyö, ryhmänohjaajan tunnit ja erilaiset kyselyt.

Perusopetuksen 1.8.2016 voimaan tullut opetussuunnitelma on laadittu Nilakan kuntien yhteistyönä. Opetussuunnitelmaa on päivitetty viimeksi 1.8.2022 alkaen.

Perusopetuksen tuntikehyksestä päätetään lukuvuosittain oppilasmäärän ja yläkoulun oppilaiden ainevalintojen pohjalta. Peruskouluille on varattu määräraha neljän vakinaisen koulunkäynnin ohjaajan palkkaukseen koko lukuvuodelle. Sivistystoimenjohtaja päättää lukuvuosittain koulunkäynnin ohjaajien palvelun kohdentamisesta oppilaiden tehostetun ja erityisen tuen tarpeen ja opetusryhmien koon perusteella. Lisäksi on palkattu tarpeen mukaan määräaikaista koulunkäynnin ohjaajia.

Oppilasennusteet

Vesannon yhtenäiskoulun oppilasennuste, joka on laadittu väestörekisteritietojen pohjalta (tilanne syyskuu 2022)

	luokat 1-6	luokat 7-9	luokat 1-9
2022 - 23	82	62	144
2023 - 24	77	57	134
2024 - 25	71	51	122
2025 - 26	63	47	110
2026 - 27	59	41	100
2027 - 28	58	36	94

Huom! Sijoitusperheiden uusia lapsia ei ole voitu huomioida ennusteessa.

Hankkeet

Koulun kerhotoiminta ja harrastamisen Suomen malli

Koulupäivän yhteyteen järjestettävän kerhotoiminnan tavoitteena on luoda tasavertaiset osallistumismahdollisuudet kaikille, erityisesti asutuskeskusten ulkopuolella asuville oppilaille. Kerhot voivat olla myös lyhyempiaikaisia kokeilukerhoja. Mieluisa kerhotoiminta lisää oppilaiden taitoja, kouluhyvinvointia, kouluun kiinnittymistä sekä vahvistaa hyvän itsetunnon kehittymistä. Tavoitteena on luoda kerhotoimintaa, jossa saadaan perusvalmiuksia omaan harrastamiseen. Oppilaita osallistetaan kerhotoiminnan suunnitteluun. Kerhotoimintaa järjestetään sekä koulujen kerhotoiminta-avustuksella että Harrastamisen Suomen malli -avustuksella.

Valtion erityisavustus koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi

Koronaepidemian aiheuttamien oppimisen ja pulmatilanteiden ratkaisemiseksi perusopetuksessa on lisätty henkilöstöresurssia oppimisen tukeen ja erityisopetukseen. Näin oppilaiden edellytykset osallistua täysipainoisesti opetukseen ja oppilaiden hyvinvointi paranevat. Oppilaiden henkilökohtainen kohtaaminen ja kuuleminen arjessa mahdollistuu lisätyn resurssin turvin.

Tasa-arvoa ja kouluhyvinvointia lisäävien toimenpidekäytänteiden laadullinen kehittäminen

Hankerahoituksen avulla tuetaan perusopetuksen oppilaiden yksilöllisiä oppimispolkuja, tuetaan koulu-myönteisyyttä, ehkäistään kouluakäymättömyyttä ja pystytään havaitsemaan tuen tarve varhaisessa vaiheessa sekä kohdentamaan tukitoimet ajoissa. Myönnetyllä avustuksella on palkattu määräaikaista koulunkäynnin ohjaajia ensisijaisesti sellaisten perusopetuksen opetusryhmien käyttöön, joissa on tehostetun tai erityisen tuen oppilaita.

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

TAVOITE	MITTARI	TOTEUMA
Perusopetuksen palvelu on laadukasta.	Kelpoisuusasetuksen mukainen kelpoisuus 85 % kaikesta opetuksesta Riittävät tukiresurssit (koulunkäynnin ohjaajat) Asiakaskyselyt	

SIVISTYSLAUTAKUNTAA SITOVA TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

TAVOITE	MITTARI	TOTEUMA
Opetussuunnitelma toteutuu ja lähiluonto on osa oppimisympäristöä.	Arviointikeskustelut ja palautekyselyt.	
Arki on turvallista ja toimivaa. Keskittämällä ei kiusata.	Kouluterveyskysely Tea-viisari Säännönmukaiset tarkastukset ja ajan tasalla olevat pelastussuunnitelmat	
Oppilaat ovat hyvinvoivia ja tyytyväisiä.	Kouluterveyskysely Sotkanet	
Oppimisen ja kasvun tuki on riittävä.	Tukipalvelut; 3 erityisopettajaa kuraattori 2 pv/vk koulupsykologi 2 krt/kk	
Oppilaiden osallisuus vahvistuu.	Osallisuus -ryhmien säännöllisyys. Harrastamisen Suomen malli -toteutuu. Kouluterveyskysely.	

Riskit

Henkilökunnan rekrytointi on haastavaa joissakin oppiaineissa, esimerkiksi erityisopetuksen osalta. Suurin haaste on sijaisten löytymisessä.

Perusopetus	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	444.417,00	349.500,00	393.500,00	393.500,00	393.500,00
Toimintamenot	-2.406.837,00	-2.262.480,00	-2.464.310,00	-2.464.310,00	-2.464.310,00
Toimintakate	-1.962.420,00	-1.912.980,00	-2070.810,00	-2.070.810,00	-2.070.810,00
Poistot ja arvonalentumiset	-84.181,00	-168.810,00	-120.910,00	-120.910,00	-119.210,00
Laskennalliset erät	-213.674,00	-69.570,00	-164.600,00	-164.600,00	-164.600,00

=sitovuus valtuustoon nähden

3.4.3. Lukio

Lukio on osa Vesannon yhtenäiskoulua ja lukion nimi on 1.8.2009 alkaen Vesannon yhtenäiskoulun lukio. Vuosikurssikohtaisen lähiopetuksen lisäksi opetusta järjestetään vuorovuosi -kursseina omana lähiopetuksena kahden eri vuosikurssin opiskelijoille tai yhteistyössä muiden lukioden kanssa virtuaaliopetuksena sekä verkkokursseina. Näin pystymme tarjoamaan myös valinnaiset opintojaksot sekä laajentamaan kielivalikoimaa.

Oppivelvollisuuden laajentuminen ja toisen asteen opintojen maksuttomuus tulivat voimaan 1.8.2021 alkaen. Koulumatkat, oppikirjat yms. materiaalit ovat opiskelijalle maksuttomia siihen saakka, kunnes opiskelija täyttää 20 vuotta.

Kunta järjestää edelleen Vesannon yhtenäiskoulun lukion opiskelijoille koulukuljetuksen, kun koulumatkan pituus on yli 5 km. Kuljetuksen järjestämisessä noudatetaan sivistyslautakunnan ohjeita. Kansaneläkelaitos korvaa kunnalle koulumatkatukilain mukaiset omavastuun 43 euroa / kk / oppilas ylittävät menot linja-autotaksan perusteella.

Lukio toimii yhteistyössä muiden lukioden sekä ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen kanssa. Suonenjoen ja Rautalammin lukioden kanssa yhteistyötä jatketaan yhteisellä opetustarjonnalla.

Lukion kehittämistä on pohdittu työryhmällä vuoden 2022 alusta alkaen. Työryhmä on tuottanut useita vaihtoehtoja lukion kehittämiseksi ja markkinoinnin lisäämiseksi. Kehittämistoimia otetaan käyttöön asteittain. Finest future -ohjelmaan liitytään ja uusia kansainvälisiä opiskelijoita otetaan lukuvuodesta 2023 -2024 alkaen.

Lukion opiskelijamäärä 20.9.2022 (nuorten ops): 39, josta vieraskuntalaisten osuus on 51,28 %. Aikuislukiolaisia ei ole tällä hetkellä. Vesantolaisista peruskoulun päättäjistä noin 35 - 60 % jatkaa omassa lukiossa.

Opiskelijaennuste

LUKIO	1. VSK	2. VSK	3. VSK	4. VSK	YHT.
2022 – 2023	16	16	5	3	40
2023 – 2024	26	16	16		58
2024 – 2025	24	26	16		66
2025 – 2026	26	24	26		76
2026 – 2027	24	26	24		74
2027 – 2028	20	24	26		70
2028 – 2029	24	20	24		68

Ennusteeseen on laskettu 50 % Vesannolta lukioon lähtevästä ikäluokasta + 10 opiskelijaa (arvio) naapurikunnista sekä 5 opiskelijaa Finest Future -ohjelman kautta tuleviksi opiskelijoiksi.

Hankkeet

Valtion erityisavustus lukiokoulutukseen koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoitamiseksi

Valtionavustus käytetään opetukseen, ohjaukseen, hyvinvointiin ja tukitoimiin liittyvien lisäresurssitarpeiden rahoittamiseen. Tavoitteena on parantaa opiskelijoiden edellytyksiä opiskella lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisessa opetuksessa sekä tukea heitä ylioppilastutkintoon valmistautumisessa ja jatko-opintoihin siirtymisessä.

Digiekosystemi -hanke

Itä-Suomen lukioiden yhteinen digiekosysteemi -hanke jatkaa digipedagogiikan kehittämistä ja ottaa käyttöön uuden elukio -moodle -oppimisalustan. Lisäksi vahvistetaan arviointiin liittyvän teknologian käyttöönottoa.

Nuorten jaksaminen ja hyvinvointi -hanke

Nuorten jaksaminen ja hyvinvointi Itä-Suomessa – hankkeen tavoitteena on lisätä nuorten hyvinvointia ja jaksamista kokonaisvaltaisesti ja ennaltaehkäisevästi, nuorten toiveita kuunnellen. Hanke kohdentuu nuorten mielen hyvinvoinnin edistämiseen sekä syrjäytymisen ja pudokkuuden riskien tunnistamiseen ja ehkäisemiseen. Hankkeessa muodostuvan hyvinvoinnin toimintamallin ja palvelurepertuaarin (toimintoja ja tapahtumia nuorille ja lukioille) avulla vahvistetaan nuorten elämänhallintaa, itseohjautuvuutta, sosiaalisia ja tunnetaitoja, ehkäistään syrjäytymistä ja turvattomuutta sekä lisätään osallisuutta ja motivaatiota. Hankkeen piiriin kuuluu 13 yhteistyölukiota Itä-Suomen alueelta.

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

TAVOITE	MITTARI	TOTEUMA
Lukion opetus on laadukasta.	Kelpoisuusasetuksen mukainen kelpoisuus 90 % kaikesta opetuksesta	

SIVISTYSLAUTAKUNTAA SITOVAT TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

TAVOITE	MITTARI	TOTEUMA
Lukiokoulutus on vetovoimaista.	Yli 80 % opiskelijoista jatkaa opintoja lukion jälkeen Vähintään 50 % oman perusopetuksen päättötodistuksen saajista aloittaa lukiossa Vähintään 20 lukio-opinnot aloittavaa opiskelijaa	
Lukion kehittämistyö vahvistaa lukiokoulutusta.	Kehittämistyön suunnitelmallisuus	
Opetussuunnitelma toteutuu.	Arviointikeskustelu	
Oppimisympäristö on turvallinen.	Säännönmukaiset tarkastukset pelastussuunnitelmat	
Opiskelijat ovat hyvinvoivia ja tyytyväisiä.	Kouluterveyskysely Tea-viisarin tulokset Sähköisen palautekanavan käyttöönotto	
Oppimisen ja kasvun tuki on riittävä.	Tukipalvelut, erityisopetus kuraattori, koulupsykologi Palvelun määrä / vko	
Opiskelijoiden osallisuus vahvistuu.	Opiskelijoiden osallistumisen mahdollisuudet Opiskelijakuntien toiminta Hanketyö	

Riskit

Henkilökunnan rekrytointi ja varsinkin sijaisten löytyminen on haastavaa joissakin oppiaineissa. Lukion markkinointi vaatii jatkuvaa koko henkilökunnan panostusta.

Keskiasteen koulu- tus	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	38.352,00	43.600,00	33.000,00	33.000,00	33.000,00
Toimintamenot	-608.995,00	-770.430,00	-875.250,00	-875.250,00	-875.250,00
Toimintakate	-570.643,00	-726.830,00	-842.250,00	-842.250,00	-842.250,00
Poistot ja arvон- alentumiset	-24.032,00	-10.830,00	-47.610,00	-55.440,00	-62.660,00
Laskennalliset erät	-53.484,00	-31.530,00	-58.790,00	-58.790,00	-58.790,00
=sitovuus valtuustoon nähden					

3.4.4. Ruokapalvelut

Palvelunkuvaus

Ruokapalvelujen tavoitteena on tuottaa taloudellisesti laadukkaat ja terveelliset ateriat eri asiakasryhmille. Ruokapalvelujen tuottamisen pohjana ovat valtakunnalliset ravitsemussuositukset, laki kouluruokailusta, elintarvikelaki, omavalvonta- ym. ohjeistukset. Kouluruokailu on tärkeä osa koulun opetus- ja kasvatustehtäviä. Sen ravitsemuksellinen merkitys oppilaan hyvinvoinnin, terveyden ja työtehon tärkeänä ylläpitäjänä on merkittävä. Kouluruoka on suomalaista perusruokaa. Ateriat ovat terveellisiä, turvallisia, täysipainoisia, vaihtelevia ja monipuolisia, kun syö aterian kaikki tarjolla olevat osat lautasmallin mukaan.

Vuoden 2023 alusta Vesannon yhtenäiskoulun ja varhaiskasvatuksen ruokapalvelut jäävät kunnan tuottamaksi palveluksi. Ruokapalveluihin jää kaksi työntekijää, joista toinen on ruokapalveluvastaava ja toinen ruokapalvelutyöntekijä. Tulevaan valmistaudutaan parhaillaan siten, että koulun keittiöllä on käytettävissä asianmukaiset laitteet, niin ruoan valmistukseen kuin tietoteknisestikin.

Koululaisten ruokakasvatuksessa tehdään entistä monialaisempaa yhteistyötä eri yhteistyötahojen kautta. Vesannon yhtenäiskoululle ja varhaiskasvatukselle on myönnetty kouluruokadiplomi.

Materiaalihankinnat hoidetaan pääosin seudullisen hankintatoimen kautta ja elintarvikkeiden hankinnassa painotetaan kotimaista lähiruokaa hankintatoimen kilpailutusten puitteissa. Paikallisten toimittamien marjoja pyritään hankkimaan entiseen malliin.

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

TAVOITE	MITTARI	TOTEUMA
Ruokapalvelun tavoitteena on tuottaa aterioita kustannustehokkaasti ravitsemussuositukset huomioon ottaen yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.	Ateriat keskuskeittikoululla €/ateria koulukeskus	

SIVISTYSLAUTAKUNTAA SITOVAT TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

TAVOITE	MITTARI	TOTEUMA
Hävikkiruokaa hyödynnetään.	Hävikkiruoka pakastetaan ja ohjataan yhteisölliseen käyttöön.	
Kasvisruokailun osuutta lisätään.	Kasvisruokaa tarjotaan kaikille.	
Yhteiskunnallisiin teemoihin osallistutaan ja juhlapäivät huomioidaan.	Osallistutaan hävikkiviikkoon, nälkäpäivään ja koulumaitopäivään, sekä huomioidaan tärkeät juhlapäivät.	

Riskit

Pieni yksikkö on haavoittuva ja sijaisten löytäminen ensi arvoisen tärkeää.

Ruokapalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot			176.300,00	176.300,00	176.300,00
Toimintamenot			-178.850,00	-178.850,00	-178.850,00
Toimintakate			-2.550,00	-2.550,00	-2.550,00
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät			-12.330,00	-12.330,00	-12.330,00
=sitovuus valtuustoon nähden					

3.4.5 Aikuiskoulutus

Aikuiskoulutuspalveluja tuottaa Suonenjoen kaupungin hallinnoima Sisä-Savon kansalaisopisto. Sisä-Savon kansalaisopisto on avoin vapaan sivistystyön opisto toimialueensa Suonenjoen, Rautalammin, Tervon, Vesannon sekä Leppävirran asukkailla. Kansalaisopisto järjestää alueen koulutus- ja kulttuuritarpeita tukevaa monipuolista ja hyvinvointia lisäävää yleissivistävää koulutusta ja harrastustoimintaa, ammatillista lisäkoulutusta, työvoimapolitiittista koulutusta sekä tarjoaa maksupalvelu- ja projektitoimintaa.

Sisä-Savon kansalaisopisto tarjoaa Vesannolla monipuolisesti erilaisia kursseja eri-ikäisille kuntalaisille. Kursseja mainostetaan kurssioppaan lisäksi sosiaalisessa mediassa ja paikallislehdessä. Yleisöluennot toimivat yleissivistävänä ja ajankohtaisiin asioihin pureutuvana mahdollisuutena opiston toiminnassa. Uusia kursseja pyritään kokoamaan luovasti paikallisten verkostojen avulla. Kaiken toiminnan päämäärä on hyvinvoinnin, osallistumismahdollisuuksien ja sivistyksen ylläpitäminen.

Konservatorion kuntaosuudet sisältyvät aikuiskoulutus –tulosalueeseen. Kuopion konservatorion alaisena toimivaan Suonenjoen musiikkiopistoon on varattu 5 opiskelijapaikkaa vesantolaisille, ja tällä hetkellä opiskelijoita on 4.

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

TAVOITE	MITTARI	TOTEUMA
Aikuiskoulutuspalvelut ovat riittäviä ja saavutettavia.	Tarjottu/toteutunut opetus 2300/2200 tuntia Opiskelijoiden määrä Opetustunnin hinta	

SIVISTYSLAUTAKUNTAA SITOVAT TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

TAVOITE	MITTARI	TOTEUMA
Kansalaisopiston palvelut lisäävät hyvinvointia ja osallisuutta.	Asiakaspalaute	

Riskit

Palvelutarjonta kapenee osallistujamäärän vähetessä. Sivutoimisten opettajien ja sijaisten saatavuus vaihtelee ja on välillä haasteellista.

Aikuiskoulutus	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot					
Toimintamenot	-65.335,00	-64.200,00	-64.960,00	-64.960,00	-64.960,00
Toimintakate	-65.335,00	-64.200,00	-64.960,00	-64.960,00	-64.960,00
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät	-1,00		-200,00	-200,00	-200,00

=sitovuus valtuustoon nähden

Sivistystoimi yhteensä	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	585.530,00	486.950,00	649.600,00	649.600,00	649.600,00
Toimintamenot	-4293.255,00	-4.282.650,00	-4.386.590,00	-4.386.590,00	-4.386.590,00
Toimintakate	-3.707.725,00	-3.795.700,00	-3.736.990,00	-3.736.990,00	-3.736.990,00
Poistot ja arvonalentumiset	-216.573,00	-254.340,00	-216.350,00	-224.180,00	-230.700,00
Laskennalliset erät	-336.094,00	-148.490,00	-286.310,00	-286.310,00	-286.310,00
=sitovuus valtuustoon nähden					

3.5. Ympäristötoimi

Palvelukuvaus

Kuntalaisille tuotettavia palveluita ovat rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu ja yksityistietoimi. Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun tehtävistä ja valvonnasta vastaa Keiteleen, Tervon ja Vesannon yhteinen ympäristölautakunta. Yksityistietoimesta toiminnasta vastaa Vesannon kunnanhallitus.

3.5.1. Rakennusvalvonta

Rakennusvalvontaviranomaisena toimii Keiteleen, Tervon ja Vesannon yhteinen ympäristölautakunta. Keiteleen, Tervon ja Vesannon yhteinen rakennusjärjestys on tullut voimaan 1.1.2021.

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
----------------	------------------------------	----------------

KUNNANHALLITUSTA SITOVAT TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
Rakennusvalvonta palvelee kunta-laista ilman suurta viivettä	Vastuutaho: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja, rakennustarkastaja Mittarit: Kuntalainen saa rakennusluvan kahdessa viikossa.	

Tilivelvolliset: rakennustarkastaja, Keiteleen, Tervon ja Vesannon yhteinen ympäristölautakunta.

Riskit

Teknisen johtajan töiden siirryttyä pääasiassa rakennustarkastajan vastuulle, luvat eivät tule käsiteltyä kahdessa viikossa (tavoite aiempina vuosina). Vesannolla on paljon luvituksia, joka on positiivinen asia ja kertoo kuntalaisten tulevaisuudenuskosta.

Palveluyhtiö Viisarit Oy:n toimintavarmuus heijastuu suoraan kunnan rakennustarkastajaan lisäten tarkastajan töitä, mikäli yhtiö ei toimi täydellä teholla, kunnan viranhaltijat joutuvat paikkaamaan yhtiölle sovittuja tehtäviä.

<i>Rakennusvalvonta</i>	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	19.549,00	11.000,00	11.000,00	11.000,00	11.000,00
Toimintamenot	-64.428,00	-99.610,00	-86.120,00	-74.510,00	-74.510,00
Toimintakate	-44.879,00	-88.610,00	-75.120,00	-63.510,00	-63.510,00
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät	-5.718,00	-4.380,00	-6.070,00	-6.070,00	-6.070,00
=sitovuus valtuustoon nähden					

3.5.2. Ympäristönsuojelu

Palvelukuvaus

Keiteleen, Tervon ja Vesannon yhteinen ympäristölautakunta vastaa kunnalle kuuluvista rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun tehtävistä ja valvonnasta em. kuntien alueella 1.1.2019 lähtien. Ympäristölautakunta toimii alueen rakennus- ja ympäristönsuojeluviranomaisena. Tulosalueen tehtävät hoitaa ympäristölautakunnan alainen kuntien yhteinen ympäristönsuojelutarkastaja.

Ympäristönsuojelu valvoo ympäristön ja vesistön pilaantumista aiheuttavia toimintoja, neuvoo kuntalaisia ja tuo ympäristönäkökulmaa paikalliseen päätöksentekoon. Ympäristönsuojelussa käsitellään ympäristölupia, maastoliikennelain mukaisia lupia, ilmoituksia ja annetaan määräyksiä ympäristötilan parantamiseksi sekä tehdään pienimuotoista ympäristötilan seurantaa. Lausunnoilla ympäristönsuojelu antaa paikallisen näkemyksen erilaisiin hankkeisiin ympäristönnäkökulmasta.

Tavoitteena on ympäristön hyvinvoinnin vaaliminen sekä monimuotoinen luonnontilan säilyttäminen. Viihtyisä, terveellinen ja ekologisesti kestävä ympäristö aikaan saaminen

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA

LAUTAKUNTAA SITOVAT TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
Valvontaohjelman toteuttaminen	Vastuutahot: Lautakunta ja viranhaltija	
Ympäristösuojelumääräysten voimaan saattaminen	Vastuutahot: Lautakunta ja viranhaltija	
Pohjavesien suojelusuunnitelman voimaan saattaminen	Vastuutahot: Lautakunta ja viranhaltija	
Sähköisten palveluiden kehittäminen	Vastuutahot: Lautakunta ja viranhaltija	
Ympäristötoimen ja ympäristönsuojelupalveluiden kehittäminen sopijakuntien kanssa	Vastuutahot: Lautakunta ja viranhaltija	
Määrätavoitteiden toteutuminen	Vastuutahot: Viranhaltijat Luvat: 1 Ilmoitukset: 7 Tarkastukset: 10 Lausunnot: 10	

Facta-Kuntarekisterin Ympäristöosa on otettu käyttöön ja rekisteriin siirretään lupa- ja valvonta-asioita vuodesta 2021 alkaen. Ympäristönsuojelumääräysten valmistelusta julkaistiin kysely kuntalaisille, jonka tavoitteena oli kannustaa kuntalaisia osallistumaan sekä tutustumaan ympäristönsuojelua koskeviin määräyksiin. Ympäristönsuojelumääräyksiä on valmisteltu viranhaltijatyönä.

Pohjavesialueilla sijaitsevien ja viemäriverkoston ulkopuolisten kiinteistöjen talousjätevesijärjestelmiä on kartoitettu kunnassa olevan tiedon pohjalta.

Ympäristönsuojeiu	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	3.455,00	3.490,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00
Toimintamenot	-29.914,00	-33.850,00	-20.810,00	-20.810,00	-20.810,00
Toimintakate	-26.459,00	-30.360,00	-18.810,00	-18.810,00	-18.810,00
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät	-246,00		-270,00	-270,00	-270,00
=sitovuus valtuustoon nähden					

3.5.3. Yksityistietoimi

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA

LAUTAKUNTAA SITOVAT TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
Yksityisteiden kunnon ylläpitäminen	Kunnanhallitus	

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus

Yksityistietoimi	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot					
Toimintamenot	-29.931,00	-31.820,00	-50.880,00	-50.880,00	-50.880,00
Toimintakate	-29.931,00	-31.820,00	-50.880,00	-50.880,00	-50.880,00
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät	-1.883,00	-10,00	-560,00	-560,00	-560,00
=sitovuus valtuustoon nähden					

3.5.4 Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristöterveydenhuolto käsittää terveydensuojeluun, elintarvikevalvontaan, kuluttajaturvallisuuteen, tupakkavalvontaan, kemikaalivalvontaan sekä eläinlääkintään liittyviä viranomaistehtäviä.

Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue, johon kuuluvat Tervon kunta (isäntäkunta), Suonenjoen kaupunki, Rautalammin kunta, Vesannon kunta, Pielaveden kunta sekä Keiteleen kunta, aloitti toimintansa 1.1.2012. Tervon kunta hallinnoi ympäristöterveydenhuollon palveluja.

<i>Ympäristöterveydenhuolto</i>	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot					
Toimintamenot			-141.800,00	-141.800,00	-141.800,00
Toimintakate			-141.800,00	-141.800,00	-141.800,00
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät			-270,00	-270,00	-270,00
=sitovuus valtuustoon nähden					

<i>Ympäristötoimi</i>	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	23.004,00	14.490,00	13.000,00	13.000,00	13.000,00
Toimintamenot	-124.273,00	-165.280,00	-299.610,00	-288.000,00	-288.000,00
Toimintakate	-101.269,00	-150.790,00	-286.610,00	-275.000,00	-275.000,00
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät	-7.847,00	-4.390,00	-7.170,00	-7.170,00	-7.170,00
=sitovuus valtuustoon nähden					

<i>Vesannon kunta</i>	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	4.132.371	4.015.580	2.342.710	2.346.910	2.339.110
Toimintamenot	-19.968.129	-21.151.090	-8.082.560	-8.074.130	-8.073.330
Toimintakate	-15.835.757	-17.135.510	-5.739.850	-5.727.220	-5.734.220
Poistot ja arvonalentumiset	-725.064	-796.570	-794.890	-820.510	-809.160
Laskennalliset erät	-847.063				-140
=sitovuus valtuustoon nähden					

TULOSLASKELMA

Verotulot ja valtionosuudet

Kunnallisveroennuste

Kevään ja kesän 2022 verotilityksissä on käynyt ilmi, että kuluvan vuoden ennakkoerot ovat kehittyneet erittäin myönteisesti. Verovuoden 2022 ennakkoerot tänä vuonna ovat tämän hetken arvion mukaan jopa reilut 300 miljoonaa euroa korkeammat verrattuna huhtikuun ennusteeseen. Palkkasumman kasvu kuluvalle vuodelle lähentelee arvioissa jo 5 prosenttia, kun se vielä huhtikuun ennusteessa oli reilut 3 prosenttia. Ansiotulojen kehitys paransi näin ollen arviolta reilulla prosenttiyksiköllä 4 prosenttiin.

Vuoden 2022 parantunut tilanne nostaa myös tulevien vuosien kunnallisveroennustetta. Kokonaisuudessaan vuoden 2023 ansiotulojen arvioidaan kasvavan noin 4 prosentilla, jonka jälkeen verovuosisikohtainen kasvu on noin 3 prosenttia.

Yhteisö- ja kiinteistöveroennuste

Yhteisöveron vuoden 2022 kehitys on ollut jopa kunnallisveron kehitystäkin parempaa. Yhteisöveron nousu heijastuu positiivisesti myös tuleville verovuosille. Vuoden 2022 muutosten seurauksena vuosien 2023 ja 2024 kertymäärviot kuitenkin nousevat noin 100 miljoonalla eurolla.

Kiinteistöveron osalta on myös odotettavissa nousua vuonna 2022. Kuluvan vuoden kertymäärvio on noin 60 miljoonaa euroa koko maassa. Verohallinnon arvion mukaan reilut 6 prosenttia verovuoden 2022 kiinteistöveroista arvioidaan kertyvän vuonna 2023.

Kuntakohtaisissa veroennustekehikoissa on nyt ensimmäistä kertaa myös arvioitu uuden järjestelmän mukainen tasauslaskelma vuosille 2023-2025. Tasauslaskelma vuodelle 2023 perustuu kunnallis- ja yhteisöveron osalta verovuoden 2021 Verohallinnon ennakkotietoon (8.8.2022) maksettavista veroista. Vuoden 2021 kiinteistöverotiedot ovat lopullisia ja tiedot ovat haettu Verohallinnon tilastotietokannasta.

Laskennallisessa kunnallisverossa verovuonna 2021 on huomioitu Mannersuomen uusi painotettu koko maan tuloveroprosentti 7,38. Yhteisöveroissa on huomioitu verovuoden 2021 ennakkotieto maksuunpannuista yhteisöveroista, josta on leikattu kolmannes pois. Kiinteistöverojen osalta on huomioitu Mannersuomen kuntien painotetut kiinteistötyyppikohtaiset painotetut kiinteistöveroprosentit. Yleisten rakennusten osalta ei ole huomioitu pienvoimalaitokset, jotka eivät siis ole tasauksen piirissä. Kiinteistövero huomioidaan tasauksessa 50 prosentin painoarvolla.

Tasauslisäprosentti on nykyisessä järjestelmässä 90 prosenttia ja tasausvähennysprosentti kiinteää 10 prosenttia. Tasausraja on edelleen 100 prosenttia maan keskimääräisestä laskennallisesta verotulosta. Laskennallisella verotulolla tarkoitetaan Mannersuomen keskimääräisillä kunnallis- ja kiinteistöveroprosenteilla laskettua verotuloa.

Vuoden 2023 tasauslaskelma näyttää tässä vaiheessa jo lopulliselta. Vuosien 2024 ja 2025 osalta tasauslaskelmiin liittyy vielä paljon epävarmuuksia. Epävarmuudet liittyvät erityisesti maksettaviin kunnallis- ja yhteisöveroihin verovuosina 2022 ja 2023 johon laskenta perustuu.

Vesanto
S
1 000 €

0

Yhteenveto

TILIVUOSI	2021	2022**	2023**	2024**	2025**
Verolaji					
Kunnallisvero	5 556	5 232	2 661	2 473	2 519
Muutos %	12,8	-5,8	-49,1	-7,1	1,9
Yhteisövero	973	935	592	539	560
Muutos %	46,6	-3,9	-36,7	-8,9	3,7
Kiinteistövero	878	816	791	791	791
Muutos %	30,2	-7,1	-3,1	0,0	0,0
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	7 406	6 983	4 044	3 803	3 869
Muutos %	18,2	-5,7	-42,1	-6,0	1,7

Taulukoiden luvut on esitetty käyvin hinnoin, eli inflaation vaikutusta ei ole eliminoitu

Kuluttajahintaindeksi, 2000=100	125,1	131,6	134,8	136,6	138,5
Kuluttajahintaindeksin muutos	2,2	6,5	3,2	1,8	1,9
Peruspalvelujen hintaindeksi	136,6	140,4	144,2	147,5	151,3
Peruspalv. hintaindeksin muutos	2,4	3,8	3,8	3,3	3,8

Vesanto

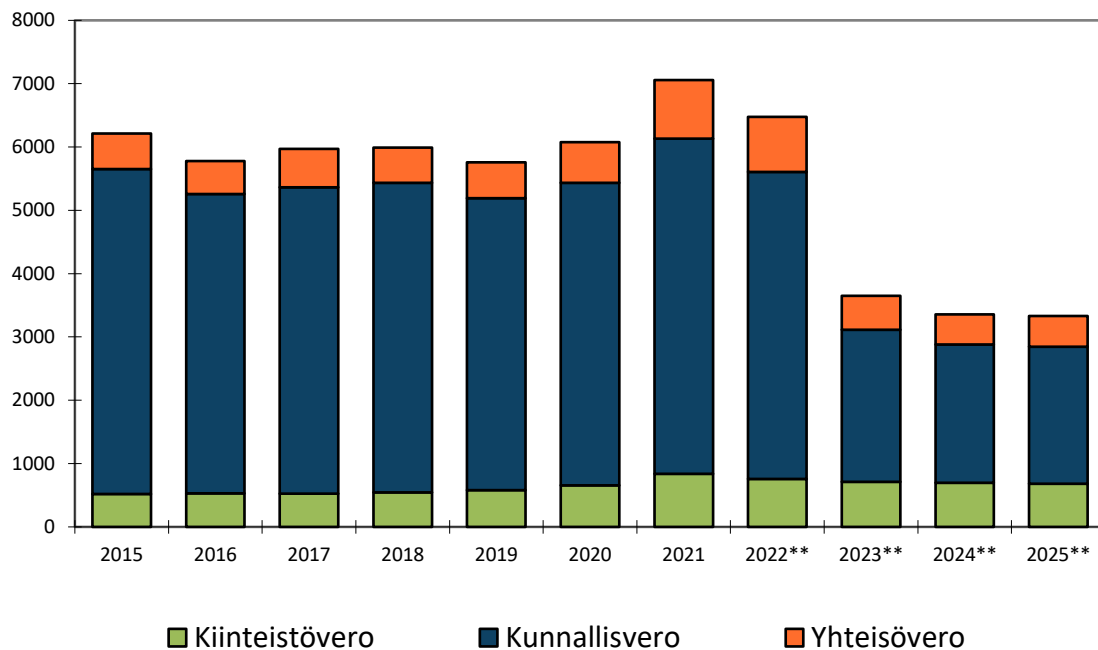
Kunnan arvioitu reaali-indeksi 2015-2025

Peruspalvelujen hintaindeksi 2013=1	1,049468965	1,078664162	1,107859358	1,133212376	1,162407572
Kunnallisvero	5293,650277	4850,752674	2402,197213	2182,103454	2167,127026
Yhteisövero	927,2466	867,1682951	534,7273937	476,0003972	481,4157749
Kiinteistövero	836,2891318	756,0528685	713,668598	697,7019061	680,1783244

Verotulot yhteensä

Kunnan arvioitu reaalinen verotulo 2015-2025

1000 €

Valtionosuudet

VALTIONOSUUDET	v. 2022 TA €	v. 2023 TA €	MUUTOS
Peruspalvelujen valtionosuus	7.450.420	1.065.284	-6.385.136
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	2.089.339	964.813	-1.124.526
Kunnan peruspalvelujen valtionosuudet yhteensä	9.539.759	2.030.097	-7.509.662
Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuus	116.427	291.320	174.893
Veromenetyksen korvaus (ml. verolykkäysten takaisinperintä)	1.557.255	479.838	-1.077.417
YHTEENSÄ	11.213.441	2.800.800	-8.412.641
Valtionosuus € / asukas	5.686	1.443	-4.243

Tuloslaskelma

Ulkoinen tuloslaskelma

TUOSLASKELMA (ulkoinen)

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	muutos %
--	---------	---------	---------	----------

Myyntituotot	1035541	924420	745160	-19,39 %
Maksutuotot	1067086	1080630	59100	-94,53 %
Tuet ja avustukset	604854	571370	143710	-74,85 %
Muut toimintatuotot	663410	647130	1150600	77,80 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3370891	3223550	2098570	-34,90 %
Henkilöstökulut	-6952555	-7284860	-3457280	-52,54 %
Palkat ja palkkiot	-5494372	-5793510	-2742190	-52,67 %
Henkilöstösivukulut	-1458183	-1491350	-715090	-52,05 %
Eläkekulut	-1278192	-1272080	-629340	-50,53 %
Muut henkilöstösivukulut	-179991	-219270	-85750	-60,89 %
Palvelujen ostot	-10765002	-11648100	-3462440	-70,27 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-572659	-540260	-263380	-51,25 %
Avustukset	-490523	-474950	-256400	-46,02 %
Muut toimintakulut	-425909	-410890	-398920	-2,91 %
TOIMINTAMENOT YHTEENSÄ	-19206648	-20359060	-7838420	-61,50 %
TOIMINTAKATE	-15835757	-17135510	-5739850	-66,50 %
Verotulot	7406298	6745000	4044000	-40,04 %
Valtionosuudet	10575544	11213450	2800790	-75,02 %
Korkotuotot	0	0	0	0,00 %
Muut rahoitustuotot	233538	232450	251570	8,23 %
Korkokulut	-88877	-90150	-100200	11,15 %
Muut rahoituskulut	-10946	-2250	-2250	0,00 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHT.	133715	140050	149120	6,48 %
VUOSIKATE	2279800	962990	1254060	30,23 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-725064	-796570	-794890	-0,21 %
<i>Poistot ja arvonalentumiset yhteensä</i>				
<i>Arvonalentumiset</i>				
<i>Satunnaiset erät</i>				
Satunnaiset tuotot	156384			
Satunnaiset kulut				
TILIKAUDEN TULOS	1711120	166420	459170	175,91 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1711120	166420	459170	175,91 %
Tuloslaskelman tunnusluvut				
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	17,55	15,83	26,77	
Vuosikate/poistot, %	314,48	120,89	157,77	
Vuosikate eur/asukas	1175	511	679	
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) teur	167	1130	1296	
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	863	600	702	
Asukasmäärä vuoden lopussa	1941	1884	1846	

TULOSLASKELMA

teur

TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
---------	---------	---------	---------	---------

Toimintatuotot	3371	3224	2099	2103	2095
Toimintakulut	-19207	-20359	-7839	-7830	-7830
TOIMINTAKATE	-15836	-17135	-5740	-5727	-5735
Verotulot	7406	6745	4044	3803	3870
Valtionosuudet	10576	11213	2800	2390	2497
Korkotuotot	0	0	0	0	
Muut rahoitustuotot	234	232	252	252	252
Korkokulut	-89	-90	-100	-100	-100
Muut rahoituskulut	-11	-2	-2	-2	-2
VUOSIKATE	2280	963	1254	616	782
Suunnitelmapoistot	-725	-797	-795	-821	-809
Arvonlennukset					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
TILIKAUDEN TULOS	1555	166	459	-205	-27
Poistoeron muutos					
Varausten muutos					
Rahastojen muutos					
TILIKAUDEN YLI/ALI-JÄÄMÄ	1555	166	459	-205	-27

INVESTOINNIT

KUNNANHALLITUS

ASUINRAKENNUKSET

<i>Simo- ja Vesakodin asunnot</i>	<u>TP 20201</u>	<u>TA 2022</u>	<u>TA 2023</u>	<u>TS 2024</u>	<u>TS 2025</u>
<u>Hanketavoitteet</u>	Vanhusten ja vammaisten tukiyhdistykseltä kunnalle siirtyneiden asuntojen korjauksia vuosien 2024-2025 aikana.				
<u>Käyttötalousvaikutukset</u>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poistoaika 20 vuotta. Poistot vuositasolla 3.000 euroa.				
<u>Kustannusarvio ja sen jak-sotus</u>				30.000	30.000
<u>Investointimenot</u>					
<u>Investointitulot</u>					
<u>Rahoitusosuudet</u>					
<u>Omaisuuksien myynti</u>					
<u>sitova valtuustoon nähden</u>					

HALLINTO- JA LAITOSRAKENNUKSET

Kiinteistöjen peruskorjauksia	TP 20201	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
<u>Hanketavoitteet</u>	Kiinteistöjen korjauksiin varaudutaan ennalta-arvaamattomiin korjaus- ja laiterikkoihin: Määrärahaa korotettu Kalasataman ja Hyvinvointialueelle vuokrattujen kiinteistöjen ennalta-arvaamattomien investointien varautumiseen. (v. 2023 140.000, v. 2024 70.000 ja v. 2025 70.000 euroa. Lisäksi vuonna 2023 korjataan erillisen kuntoraporttien mukaisesti: -Terveysaseman vuotava katto korjataan sekä pienempiä remontteja PTS:n mukaan, yhteensä 100.000 euroa. -Vesanto-hallin sähkölukitus uusiminen Ilog5, hätäpoistumistievalojen uusiminen paloviranomaisten vaatimusten mukaiseksi, kameravalvonnan asennukset sisä- ja ulkotiloihin. Liikuntasalin väliverhon uusiminen turvallisuussyistä sekä hallin käytävien alakattojen uusimista. Hanke yhteensä 100.000 euroa. -Urheilukentän huoltorakennuksen vuotavan katon uusimisella jatketaan rakennuksen elinkaarta. Investointi 11.000 euroa. -Opetuskäytössä olevan Keltamon tutkimuksiin ja korjauksiin vuonna 2023 12.000, v. 2024 20.000 ja v. 2025 300.000 euroa. Ruusukkeessa yhden työhuoneen jako väliseinällä kahdeksi työtilaksi vuonna 2023, kustannusarvio 8.000 euroa. Ruusukkeen remontointi jatkuu vuonna vuosina 2024-2025 (45.000 ja 5.000 euroa) Vuonna 2024 paloaseman sisäremonttiin varataan 8.000 euroa ja Vesselin maalaukseen 10.000 euroa sekä vanhan kunnanviraston kuntokartoitukseen 8.000 euroa.				
<u>Käyttötalousvaikutukset</u>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poistoaika 20-30 vuotta kiinteistöstä riippuen.				
<u>Kustannusarvio ja sen jakotus</u>			371.000	161.000	375.000
<u>Investointimenot</u>					
<u>Investointitulot</u>					
<u>Rahoitusosuudet</u>					
<u>Omaisuuksien myynti</u>					
<u>sitova valtuustoon nähden</u>					

KIIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET

Katuvalot	<u>TP 20201</u>	<u>TA 2022</u>	TA 2023	<u>TS 2024</u>	<u>TS 2025</u>
<u>Hanketavoitteet</u>	Kaikki katuvalot vaihdetaan led-lamppuihin vuoden 2023 aikana. Led-valojen vaihtamisella pienennetään energiankulutusta.				
<u>Käyttötalousvaikutukset</u>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poistoaika 20 vuotta. Poistot vuositasolla 5.300 euroa.				
<u>Kustannusarvio ja sen jak-</u> <u>sotus</u>			106.000		
<u>Investointimenot</u>					
<u>Investointitulot</u> <u>Rahoitusosuudet</u> <u>Omaisuuuden myynti</u>					
<u>sitova valtuustoon nähden</u>					

Laiturit	<u>TP 20201</u>	<u>TA 2022</u>	TA 2023	<u>TS 2024</u>	<u>TS 2025</u>
<u>Hanketavoitteet</u>	Varaudutaan kirkonkylän sataman (v. 2024) ja Hietarannan laiturin (v. 2025) turvallisuuden parantamiseen				
<u>Käyttötalousvaikutukset</u>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poistoaika 20 vuotta. Poistot vuositasolla 2.750 euroa.				
<u>Kustannusarvio ja sen jak-</u> <u>sotus</u>				50.000	15.000
<u>Investointimenot</u>					
<u>Investointitulot</u> <u>Rahoitusosuudet</u> <u>Omaisuuuden myynti</u>					
<u>sitova valtuustoon nähden</u>					

Metsäautotiet	<u>TP 2021</u>	<u>TA 2022</u>	TA 2023	<u>TS 2024</u>	<u>TS 2025</u>
<u>Hanketavoitteet</u>	Metsäautoteiden korjauksia vuosina 2024-2025. Korjaukset pieniä, lähinnä sorastuksia ja rumpujen asennuksia/vaihtoja.				
<u>Käyttötalousvaikutukset</u>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poistoaika 20 vuotta. Poistot vuositasolla 500 euroa.				
<u>Kustannusarvio ja sen jak-</u> <u>sotus</u>				5.000	5.000
<u>Investointimenot</u>					
<u>Investointitulot</u> <u>Rahoitusosuudet</u> <u>Omaisuuuden myynti</u>					
<u>sitova valtuustoon nähden</u>					

Latupohjien kunnostaminen	<u>TP 2021</u>	<u>TA 2022</u>	TA 2023	<u>TS 2024</u>	<u>TS 2025</u>
<u>Hanketavoitteet</u>	Latupohjien kunnostaminen huonokuntoisten kohtien osalta. Hiihtokauden pidentyminen sekä hiihtokauden alussa ja lopussa.				
<u>Käyttötalousvaikutukset</u>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poistoaika 20 vuotta. Poistot vuositason 800 euroa.				
<u>Kustannusarvio ja sen jaksoitus</u>				6.000	6.000
<u>Investointimenot</u>					
<u>Investointitulot</u>					
<u>Rahoitusosuudet</u>					
<u>Omaisuuksien myynti</u>					
sitova valtuustoon nähden					

Urheilukenttä	<u>TP 2021</u>	<u>TA 2022</u>	TA 2023	<u>TS 2024</u>	<u>TS 2025</u>
<u>Hanketavoitteet</u>	Urheilukentän peruskunnostus ratojen ja suorituspaikkojen osalta.				
<u>Käyttötalousvaikutukset</u>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poistoaika 20 vuotta. Poistot vuositason 6.000 euroa.				
<u>Kustannusarvio ja sen jaksoitus</u>					120.000
<u>Investointimenot</u>					
<u>Investointitulot</u>					
<u>Rahoitusosuudet</u>					
<u>Omaisuuksien myynti</u>					
sitova valtuustoon nähden					

MUU IRTAIMISTO

Varautuminen	<u>TP 2021</u>	<u>TA 2022</u>	TA 2023	<u>TS 2024</u>	<u>TS 2025</u>
<u>Hanketavoitteet</u>	Laitehankinnat sähkökatkoihin ja muihin poikkeusoloihin				
<u>Käyttötalousvaikutukset</u>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poistoaika 5 vuotta. Vuotuinen poistovaikutus 5.000 euroa.				
<u>Kustannusarvio ja sen jaksoitus</u>			10.000	15.000	
<u>Investointimenot</u>					
<u>Investointitulot</u>					
<u>Rahoitusosuudet</u>					
<u>Omaisuuksien myynti</u>					
sitova valtuustoon nähden					

Johtokeskus	TP 2020	TA 2021	TA 2023	TS 2024	TS 2025
<u>Hanketavoitteet</u>	Valmistuvan valmiussuunnitelman mukaan johtokeskuksen toimivuuden varmistamiseksi laitehankintoja.				
<u>Käyttötalousvaikutukset</u>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta, vuotuinen poisto 9.000 euroa.				
<u>Kustannusarvio ja sen jakotus</u>			35.000	10.000	
<u>Investointimenot</u>					
<u>Investointitulot</u>					
<u>Rahoitusosuudet</u>					
<u>Omaisuuksien myynti</u>					
sitova valtuustoon nähden					

VESIHUOLTOLAITOS

KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET

Vesihuoltolaitos	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
<u>Hanketavoitteet</u>	Varaudutaan ennalta arvaamattomiin korjaus- ja laiterikkoihin. Määrärahasssa varaus ennakoiviin verkoston korjaustöihin vuosittain 40.000 euroa. Vuodelle 2023 määräraha myös vesilaitoksen automaation uusintaan 35.000 euroa. Automaation päivitys loppuu vuoden 2023 aikana. Automaatio elinkaarensa päässä eikä tarvittavia varaosia enää ole.				
<u>Käyttötalousvaikutukset</u>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poistoaika 15-20 vuotta hankkeesta riippuen. Automaation poistoaika 15 vuotta, vuotuinen poisto 2.300 euroa.				
<u>Kustannusarvio ja sen jakotus</u>			75.000	40.000	40.000
<u>Investointimenot</u>					
<u>Investointitulot</u>					
<u>Rahoitusosuudet</u>					
<u>Omaisuuksien myynti</u>					
sitova valtuustoon nähden					

SIVISTYSLAUTAKUNTA

KIINTEÄT LAITTEET JA RAKENTEET

Päiväkodin piha	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
<u>Hanketavoitteet</u>	Päiväkodin pihalle rakennetaan uusi leikkimökki ja kulkukäytävä asfaltoitamaan.				
<u>Käyttötalousvaikutukset</u>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poistoaika 5 vuotta. Poistot vuositasona 3.080 euroa.				
<u>Kustannusarvio ja sen jakotus</u>			10.000	10.000	
<u>Investointimenot</u>					
<u>Investointitulot</u>					
<u>Rahoitusosuudet</u>					
<u>Omaisuuksien myynti</u>					
sitova valtuustoon nähden					

<u>Koulun pihan maisemointi</u>	<u>TP 2021</u>	<u>TA 2022</u>	<u>TA 2023</u>	<u>TS 2024</u>	<u>TS 2025</u>
<u>Hanketavoitteet</u>	Lemmikki-rakennuksen purkamisen jälkeen piha-alueen maisemointi ja piha-valaistuksen asentaminen				
<u>Käyttötalousvaikutukset</u>	Poistoaika 20 vuotta. Poistot vuositason 4.500 euroa. Käyttökustannusten alenema 1.000 euroa.				
<u>Kustannusarvio ja sen jak-</u> <u>sotus</u>				40.000	
<u>Investointimenot</u>					
<u>Investointitulot</u>					
<u>Rahoitusosuudet</u>					
<u>Omaisuuksien myynti</u>					
<u>sitova valtuustoon nähden</u>					

IRTAIN OMAISUUS

<u>Lukiolaisten kannettavat tietokoneet</u>	<u>TP 2021</u>	<u>TA 2022</u>	<u>TA 2023</u>	<u>TS 2024</u>	<u>TS 2025</u>
<u>Hanketavoitteet</u>	Lukion aloittaville hankitaan kannettavat tietokoneet kunnanvaltuuston 7.5.2007 § 29 mukaisesti.				
<u>Käyttötalousvaikutukset</u>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poistoaika 3 vuotta tasa-poisto, vuositason poistojen lisäys 3.300 euroa.				
<u>Kustannusarvio ja sen jak-</u> <u>sotus</u>			10.000	10.000	10.000
<u>Investointimenot</u>					
<u>Investointitulot</u>					
<u>Rahoitusosuudet</u>					
<u>Omaisuuksien myynti</u>					
<u>sitova valtuustoon nähden</u>					

<u>Kaikki hallintokunnat</u>	<u>TP 2021</u>	<u>TA 2022 ilman muutoksia</u>	<u>TA 2023</u>	<u>TS 2024</u>	<u>TS 2025</u>
<u>Investointimenot yhteensä</u>			617.000	377.000	601.000
<u>Rahoitusosuudet yhteensä</u>					

RAHOITUSLASKELMA

TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
---------	---------	---------	---------	---------

Toiminnan rahavirta

Vuosikate	2279799	962990	1254060	617900	781900
Satunnaiset erät	156384				
Tulorahoituksen korjauserät	-153709				
<i>Investointien rahavirta</i>					
Investointimenot	-2074313	-255300	-617000	-407000	-601000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	23600				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	21880				
Toiminnan ja investointien rahavirta	253641	707690	637060	210900	180900

Rahoituksen rahavirta

<i>Antolainauksen muutokset</i>					
Antolainasaamisten lisäykset					
Antolainasaamisten vähennykset					
<i>Lainakannan muutokset</i>					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1198112				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-685000	-707310	-657314	-657314	-657314
Lyhytaikaisten lainojen muutos					
<i>Oman pääoman muutokset</i>					
<i>Muut maksuvalmiuden muutokset</i>					
Toimeksiantojen varojen ja po:ien muutos	4845				
Vaihto-omaisuuden muutos	36				
Saamisten muutos	-151666				
Korottomien velkojen muutos	-79659				
Rahoituksen rahavirta	286668	-707310	-657314	-657314	-657314

Rahavarojen muutos

540309	380	-20254	-446414	-476414
--------	-----	--------	---------	---------

LIITTEET

Talousarvion yhteenvetolaskelmaan on koottu käyttötalous-, investointi-, tuloslaskelma- ja rahoitusosan valtuustoon nähden sitovat erät. Taulukkoon on merkitty myös määrärahojen ja tuloarvioiden sitovuustasot eli ovatko arviot brutto- vai nettomääräisiä.

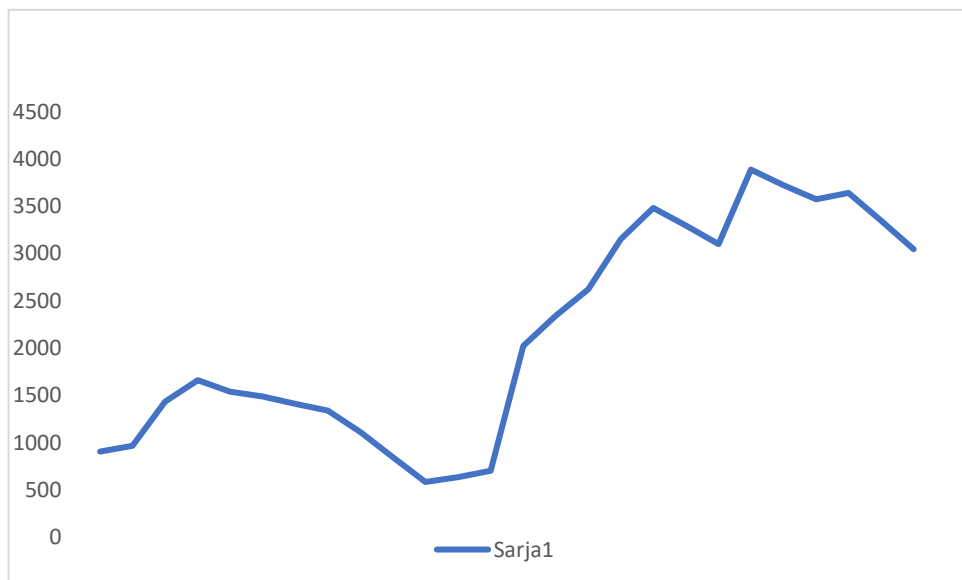
KÄYTTÖTALOUSOSA (ulk. + sis.)	Sitovuus 1)	Määrärahat	Tuloarviot
Vaalit	B	5 920	3600
Tilintarkastus	B	14 470	
Kunnanhallitus			
Yleishallinto	B	2 507 010	1 633 810
Elinkeinotoimi	B	209 900	
Hyvinvointi ja terveys	B	86 140	31500
Vapaa-aikatoimi		533 660	11200
Maaseututoimi	B	39 260	
Sivistyslautakunta			
Lasten varhaiskasvatus	B	803 220	46 800
Perusopetus	B	2 464 310	393 500
Keskiasteen koulutus	B	875 250	33 000
Ruokapalvelut		178 850	176 300
Aikuiskoulutus	B	64 960	
Ympäristötoimi			
Rakennusvalvonta	B	86 120	11 000
Ympäristönsuojelu	B	20 810	2 000
Ympäristöterveydenhuolto		141 800	
Yksityistietoimi kunnossapito	B	50 880	
TULOSLASKELMAOSA	Sitovuus 1)	Määrärahat	Tuloarviot
Verotulot	B		4 044 000
Valtionosuudet	B		2 800 790
Korkotulot	B		0
Muut rahoitustulot	B		251 570
Korkomenot	B		-100 200
Muut rahoitusmenot	B		-2 250
INVESTOINTIOSA			
khall terveysaseman katto + remontit	B	100 000	

	kiinteistöjen peruskorjaus	B	140 000	
	Ruusuke	B	8 000	
	Vesanto-halli	B	100 000	
	katuvalot		106 000	
	Vesihuoltolaitos	B	40 000	
	vesilaitos automaatio		35 000	
	johtokeskus		35 000	
	varautuminen		10 000	
Sivistys	Keltamo	B	12 000	
	päiväkodin piha-alue	B	10 000	
	latupohjien kunnostus	B		
	urheilukentän huoltoraken-	B	11 000	
	nus			
	lukio tietokoneet	B	10 000	
RAHOITUSOSA				
	Antolainauksen muutokset			
	Antolainasaamisten lisäyk-	B		
	set			
	Antolainasaamisten vähen-	B		
	nykset			
	Lainakannan muutokset			
	Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		
	Pitkäaikaisten lainojen vähen-	B	657 314	
	nys			
	Lyhytaikaisten lainojen muu-	N		
	tos			
	Oman pääoman muutokset	B		
	Vaikutus maksuvalmiuteen			20254
			9 356 874	9356874

1) N= sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B= bruttomääräraha/tuloarvio

TALOUSARVIO LAINOJEN KEHITYS 2000 - 2025			
Vuosi	Lainakanta 31.12. teuroa	Lainat euroa/asukas	Asukas- määrä
2000	2537	903	2811
2001	2657	965	2752
2002	3863	1432	2967
2003	4436	1658	2675
2004	4134	1537	2689
2005	3839	1486	2583
2006	3589	1408	2548
2007	3312	1337	2477
2008	2706	1110	2437
2009	2036	844	2412
2010	1412	582	2426
2011	1508	631	2390
2012	1630	700	2328
2013	4625	2021	2288
2014	5247	2338	2244
2015	5844	2621	2191
2016	6866	3151	2148
2017	7338	3479	2109
2018	6778	3293	2058
2019	6233	3098	2012
2020	7653	3886	1969
2021	8082	3721	1926
2022	7375	3571	1884
2023	6717	3639	1846
2024	6060	3346	1811
2025	5403	3044	1775

Laina €/asu-
kas

VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMA
Kirjanpidollisesti eriytetty taseyksikkö

	TA 2023 euroa	TA 2022 euroa
LIKEVAIHTO	352530	331850
Liiketoiminnan muut tuotot		
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-3290	-2380
Palvelujen ostot	-272500	-263720
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot		
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	-7510	-4880
Muut henkilöstösivukulut		
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-56530	-52850
Liiketoiminnan muut kulut		
LIIEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	12700	8020
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot		
Korkokulut		
Korvaus peruspääomasta		
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	12700	8020
Varaukset		
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	12700	8020

Korvaus peruspääomasta laskettu 1.1.2015 avaavan taseen peruspääomasta
 2,00% 1.126.840,83 eurosta=22.536,82 euroa (kvalt.9.11.2015 §
 53).